

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
PETEK
4. MAJ
1990

Letnik XLV.
Štev. 31 (2546)

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt

Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt

Cena: 7 šil.
din. 10

P. b. b.

Koordinacijski odbor: ZSO za nov krog razgovorov

Izvršni odbor Zveze slovenskih organizacij na Koroškem se je na svoji seji 2. maja ponovno izrekel za funkcionalen Koordinacijski odbor koroških Slovencev in predlagal, da predstavniki ZSO, NSKS, SPZ, KKZ ter KSOO že v naslednjih dneh nadaljujejo pred veliko nočjo začete razgovore o tej temi.

Člani izvršnega odbora so menili, da bi bil Koordinacijski odbor najbolj funkcionalen, če bi se pogovorni partnerji lahko sporazumeli za predlog, da bi bili poleg ZSO in NSKS v tem odboru vključeni še po en predstavnik SPZ, KKZ ter Kluba slovenskih občinskih odbornikov. V primeru večje razširitve KOKS-a s predstavniki strankarskopolitičnih organizacij (KEL, slovenski socialisti, Zeleni itd.) ter nekaterih specializiranih organizacij (športniki, učitelji, žene, kmetje itd.) pa je izvršni odbor menil, da bi moralo veljati načelo, da bi bilo treba upoštevati vse takšne organizacije in društva na nadkrajni ravni ali pa nobene.

V Sloveniji 7. maja prva seja večstrankarskega parlamenta

Predsednik dosedanje skupščine Slovenije Miran Potrč je za prihodnji ponedeljek, 7. maja sklical prvo sejo novega večstrankarskega slovenskega parlamenta. Na konstitutarni seji novega parlamenta, v katerem ima volilno gibanje Demos s 126 od 240 sedežev absolutno večino, bosta izvoljena predsednik ter podpredsednik skupščine, predsednik predsedstva republike Milan Kučan ter člani predsedstva Ciril Zlobec, Ivan Oman, Matjaž Kmecl in Dušan Plut pa

bodo slavnostno zaprisegli. Za novega predsednika parlamenta je po predlogu Demosa predviden dr. France Bučar (Slovenska demokratična zveza). Novi predsednik republike Kučan oz. kolegij predsedstva bo po vsej verjetnosti sprejel predlog Demosa, po katerem naj bi krščanski demokrat Lojze Peterle prejel mandat za sestavo vlade. V aktualnem intervjuju za Slovenski vestnik je Peterle napovedal predstavitev nove vlade na drugi seji novega slovenskega parlamenta.

GŠ prvič v Škofičah

Glasbena šola na Koroškem, ki deluje že enajsto leto, je prejšnji teden prvič priredila področni koncert tudi v Škofičah. V društveni dvorani nad posojilnico so se predstavili učenci oddelkov glasbene šole iz širše okolice in številne poslušalce presenetili s kvalitetnim igranjem. Več preberite v poročilu na 9. strani.

„Nov manjšinskošolski zakon naj izdelajo strokovnjaki!“

„SedANJI OSNUTEK ZA SPREMEMBO manjšinskošolskega zakona je dodaten korak v smeri segregacije“, ugotavlja delovna skupina „narodne skupnosti“, ki jo na celovski univerzi vodi dr. Wolfgang Holzinger. V svojih pripombah poudarja, da so neodvisni strokovnjaki že med aktualno razpravo o šolstvu pravilno trdili, da „že sprejetega ločevanja ne bo mogoče zaustaviti ter da se bo preneslo tudi na druga področja.“

Negativno stališče do obeh

predlaganih zakonskih osnutkov (novelizacija manjšinskošolskega zakona za Koroško ter manjšinskošolski ustavni zakon) je v obširnem stališču ministrstvu za pouk zavzela tudi Zveza slovenskih organizacij. Kot že delovna skupina „narodne skupnosti“ tudi ZSO v obeh osnutkih vidi tendence in pasaje za nadaljno okrnitev manjšinskih pravic ter restriktivno razlago odločitve ustavnega sodišča z dne 15. decembra 1989. ZSO zato pred-

laga, naj Avstrijska rektorska konferenca v sodelovanju s prizadetimi manjšinskimi organizacijami ter pravniki in neodvisnimi strokovnjaki izdelava avstrijski manjšinskošolski zakon, ki bo sprejemljiv tako za koroške Slovence kot tudi za vse druge manjšine oz. narodnostne skupnosti v Avstriji.

K osnutku za novelo manjšinskošolskega zakona pa delovna skupina „narodne skupnosti“ tudi ugotavlja: „V primeru uresničitve te novele

ne bo več mogoče govoriti o enotnih splošnoveljavnih strukturah dvojezičnega šolskega sistema. Načrtovano zoženje dosedanjega avtohtonega naseljenega ozemlja oz. veljavnostnega območja manjšinskošolskega zakona ter razdrobitev potencialno zainteresiranih otrok pomenijo močno ogrožanje še delujočih delov dvojezičnega šolskega sistema na Koroškem. S tem pa postajata vprašljiva tudi na-

(dalje na 2. strani)

R. Benétik razstavlja v Celovcu

„6 pravokotnikov“, „2 krogi“, „Hiša ob vodi“, „Dirkališče“ se glasijo nekateri naslovi slik in inštalacij, ki jih akademski slikar Rudi Benétik razstavlja v mednarodno znani celovski Galeriji 61.

Rudi Benétik (slika desno) je tudi tokrat zbudil mnogo zanimanja javnih občil in ljubiteljev njegovih likovnih stvaritev, katere je spet presenetil z dodelanimi kompozicijami in impresivno močjo svojih slik oz. inštalacij. Tako Rudi Benétik dosledno nadaljuje svojo uspešno umetniško pot. Razstava z naslovom „Danes“ bo odprta do 31. maja.

Prijave so možne na vseh celovških šolah

To soboto, 5. maja, bo na vseh celovških ljudskih šolah dan vpisovanja otrok. Tudi čas je enoten: od 8. do 12. ure. Po razsodbi ustavnega sodišča imajo otroci zdaj končno tudi v koroškem glavnem mestu pravico do dvojezičnega pouka.

V tem smislu je šolski nadzornik za okraj Celovec-mesto Pekoll razposlal vsem vodstvom šol pismo, v katerem jih obvešča, da imajo starši na vseh javnih ljudskih šolah v Celovcu pravico prijavit otroke k dvojezičnemu pouku. Hkrati pa jih tudi opozarja, da morajo na šolah upoštevati tudi želje staršev, ki želijo otroke prijaviti k dvojezičnemu pouku na 2., 3. ali 4. šolski stopnji. Vse podatke o prijavi, razčlenjene

po šolskih stopnjah, morajo vodstva šol posredovati šolskemu nadzorniku.

Torej obstaja možnost za prijave k dvojezičnemu pouku na vseh štirih stopnjah ljudske šole. Tudi združenje staršev za javno dvojezično ljudsko šolo poziva vse zainteresirane, da prijavijo svoje otroke na šoli v svojem okolišu. Število prijav bo pomembno tudi za razpravo o lokaciji javne dvojezične ljudske šole, ki doslej še ni znana.

Poziv k prijavi otrok k dvojezičnemu pouku pa velja tudi vsem staršem na dvojezičnem ozemlju, čas vpisovanja pa je od kraja do kraja različen. Poleg tega pa v Celovcu do 5. maja sprejema prijave tudi privatna konfesionalna ljudska šola Mohorjeve.

Nova slovenska vlada: Na „borzi“ veliko število znanih imen!

Medtem ko sta predvideni mandatar za sestavo nove slovenske vlade (Lojze Peterle) ter bodoči predsednik nove slovenske skupščine (dr. France Bučar) že znana, so osebe za ministre še velika uganka. Predvidenih je okrog 20 do 22 ministrstev, za najpomembnejše pa na „borzi“ kandidatov, ki trgujejo z velikim številom predlogov, med katerimi je tudi nekaj žensk. Uradnega zadržila za imena, ki jih objavljamo, pa doslej še ni bilo mogoče dobiti. Precej bo odvisno tudi od tega, ali bodo v novi slovenski vladi poleg zastopnikov Demosovih strank tudi predstavniki ZSMS-liberalne stranke, s katero že tečejo razgovori o morebitni vladni koaliciji.

Tako se že nekaj dni v slovenski javnosti šušlja, kdo bi vse lahko sestavljal slovensko vlado. Iz krogov, ki so blizu vrhu Demosove koalicije, so pricurjale govorice, da bo dr. Dimitrij Rupel novi zunanji minister Slovenije, hkrati pa se za to mesto menda poteguje tudi Matjaž Šinkovec. Minister za notranje zadeve bi po teh vestih lahko bil Igor Bavčar, nekateri pa na tem mestu vidijo celo Janeza Janšo, ki pa mu pripisujejo tudi prevzem vladnega resorja za obrambo. Dr. Rajko Pirnat naj bi bil minister za pravosodje, Spomenka Hribar ministrica za kulturo, dr. Leo

Šešerko naj bi v vladi skrbel za okolje in stanovanjsko politiko, Marjan Podobnik pa za kmetijstvo. Minister za gospodarstvo, ki bo imel zagotovo v prihodnje najtežje delo, pa naj bi bil eden izmed naslednje trojice: dr. Jože Mencinger, Marjan Cerar ali Marjan Majcen. Novi šolski minister pa bi, sodeč po mnenju dobro obveščenih krogov, lahko bil Andrej Capuder.

1. maj v znamenju volilnega boja

CELOVEC/DUNAJ. – Prvomajske proslave na Koroškem ter v Avstriji so potekale v vzdušju političnega predvolilnega boja med strankami, posebno med socialisti in Haiderjevo FP. Na Koroškem je bila največja proslava v Velikovicu, kjer se je na tako imenovani „zvezdni vožnji“ ARBÖ zbralo nad 3000 udeležencev. Glavni govornik je bil predsednik koroških socialistov dr. Peter Ambrozy, udeleženci pa so ga s transparenti opozorili, naj bolj posluša bazo. Ambrozy je napovedal številne nove iniciative in bolj odločen boj proti Haiderju, ta pa je na zborovanju v Beljaku nadaljeval s svojimi napovedmi, ko je govoril o „novi svobodi“ za Avstrijo.

Gstettner dobil proces proti Kärntner Krone!

Kampanja časopisa „Kärntner Krone“ proti univ. prof. dr. Petru Gstettnerju se je pred dunajskim sodiščem v sredo v prvi instanci zaključila z začasno obsodbo tega dnevnika ter vodje uredništva Stichaunerja.

Slednjega je sodišče obsodilo zaradi zlonamerne obrekovanja na denarno kazen v višini 8.000 šilingov, časopis pa je bil obsojen s kaznijo 30.000 šilingov zaradi oškodovanja ugleda prof. dr. Petra Gstettnerja.

Sodnica dr. Doris Trieb je obsodbo „Kärntner Krone“ utemeljila s tem, da časopisu niti v zasnovi ni uspelo dokazati Gstettnerjevih laži v njegovi knjigi „Zwang-Haft Deutsch“ kot je to trdil časopis. V zvezi s kaznijo v višini 30.000 šilingov v korist prof. Gstettnerja pa je sodnica izjavila, da je višina zneska upravičena glede na težo očitkov oz. oškodovanje ugleda univerzitetnega profesorja v specifični koroški situaciji.

Dele tožbe, v katerih je bil časopis oproščen, pa je dr. Triebova ocenila kot „neprijazne toda na kaznive“. Razsodba še ni pravnomočna, obramba Stichaunerja ter „Kärntner Krone“ je vložila priziv.

OBZORNİK

Močno zaostren položaj v Litvi

VILNA/MOSKVA. – Položaj v Litvi se iz dneva v dan slabša, pritisk Moskve na „odpadniško“ republiko pa se stopnjuje. Šef za tisk predsednika Gorbačova je na tiskovni konferenci v Moskvi dejal, da bi morali predstavniki Litve svoj „politični pogum zamenjati z realizmom in se vrniti na pot zakonitosti“. Moskva je v Litvo poslala nove vojaške enote in deloma zaprla tudi vodne poti v to republiko,

da bi s tem okrepila učinkovitost blokade.

Voditelji Litve medtem vztrajajo na sklepih parlamenta, ki je pred nekaj tedni sklenil samostojnost in državnost Litve, kar je privedlo do sedanjega hudega konflikta s Sovjetsko zvezo.

Konflikt vpliva že tudi na odnose med SZ in ZDA. Ameriški predsednik Bush je že napovedal, da razmišlja o ukrepih za pomoč Litvi.

Manjšinsko šolstvo

(nadaljevanje s 1. strani)

daljnji razvoj in obstoj slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

Zato se delovna skupina „narodne skupnosti“ izreka proti predlaganemu osnutku, poziva odgovorne politike, da novele ne sprejmejo po hitrem postopku, saj „se ne sme zgoditi, da bi sprejeli ustavni šolski zakon za avstrijske narodne skupnosti, ne da bi poprej pritegnili k sodelovanju in razgovorom znanstvenike in predstavnike narodnih skupnosti!“

Delovna skupnost zato predlaga, naj oblasti poverijo Avstrijsko rektorsko konferenco z nalogo, da v sodelovanju z mednarodnimi stro-

kovnjaki ter narodnimi skupnostmi izdela novelo k manjšinskošolskemu zakonu ter za vso Avstrijo veljaven šolski zakon za avstrijske narodne skupnosti: „S takšno nalogo pa je rektorsko konferenco mogoče poveriti šele potem, ko bo komisija, ki spremlja uvedbo manjšinskošolskega zakona, končala s svojim delom. Prav v tem smislu pa sta tudi osnutek za novelizacijo ter osnutek za ustavni zakon o manjšinskem šolstvu nesporemljiv preudic rezultatov tako imenovane spremljevalne komisije“, zaključuje delovna skupina „narodne skupnosti“ svoje pripombe k osnutku za dvojezično šolstvo, ki jih v celoti objavljamo na 4. strani.

Neodvisno, samostojno Slovenijo so si zapisovali na svoje zastave, nekateri bolj, drugi manj, in tako povzročali zmedo in negotovost med svojimi volilci in še posebej v tujini.

Na pomoč so jim priskočili tuji politiki s svojimi meglenimi predstavami o „srednji Evropi“, ki se veseli

KOMENTAR

dr.
FRANCIJA
ZWITTRA

K VOLITVAM V SLOVENIJI

največje renesanse pri krščanskih socialcih in med bivšimi plemiči, ki jim je (vsaj v Avstriji) še vse ostalo iz časa monarhije razen priimka „von“ in se zdaj sramežljivo-arogantno označujejo z „Gast- und Forstwirt“, kot npr. gospod Schwarzenberg, med drugim lastnik najbolj luksuzne dunajske restavracije (v bivšem gradu svoje rodbine) ter največji zasebni lastnik avstrijskih gozdov, intimni prijatelj tako češkega predsednika Havla kakor tudi lastnika dunajskih luksuznih bordelov Schimanka.

Habsburg na Madžarskem, Schwarzenberg na Češkoslovaškem – za Slove-

nijo preostaneta edinole Smolle in Busek.

To dejstvo naj bi dalo misliti vsem, ki pričakujejo sprejem odprtih rok v družino „nacionalnih“ plemiških prijateljev in razglaševalcev nove krščanske srednje Evrope.

Plemiški kapital in z njim povezano plemiško srce prezreta Slovenijo, ker jima je premajhna, premalo donosna. Razen lepih besed si Slovenija nima kaj obetati od bivše in nove simbioze krščanstva in kraljestva.

Pa tudi za nova vojvodstva in grofije po Evropi ni več potrebe. Za svojo iznajdbo „tu felix Austria nube“ zadostujejo doslejšnji kraljevski in drugi plemiški dvo-

ri, od velikih, kot sta Anglija in Španija, tja do miniaturnih kot sta Liechtenstein in Monaco. Vse kaj več od tega bi bila zgolj nezaželena konkurenca na poročnem trgu evropskih plemiških hiš – pa tudi če bi Dimitrij Rupel s pomočjo Šavli-Tomažičevih zgodovinskih spoznanj dokazal, da je legitimni potomec karantanskih knezov, zadnjih ostankov Venetov, mu ta dokaz ne bi odprl vrat do evropskega plemstva.

Prav tako majhna se zdi perspektiva, da bi Slovenija postala davčni raj za sicer neplemiške, toda finančno potentne osebnosti iz zahoda: ne kazino na Bledu ne kazino v Portorožu ne bosta pritegnila Bergerjev, Laudov, Klammerjev in Lendlnov in kar je še potencialnih davkoskrivalcev v „deželo na sončni strani Alp“, kakor si to predstavljajo razni romantični sanjači in to poskušajo dopovedovati razni turistični managerji. Hlastanje po demarkah in dolarjih je namreč že zdavnaj uničilo lepoto slovenske obale od Ankarana do Portoroža – in to prav gotovo ne zaradi centralističnih navodil beograjskih ustanov, temveč vsled

megalomanskih ljubljanskih turističnih predstav, ki jim je v teku enega desetletja stoletni krasni Portorož uspelo spremeniti v turistično dobro prodajano Portobeton.

Nič kaj privlačnega za finančno zmogljive stalne turiste, če ob vsem tem še upoštevamo, da Slovenija tudi ne more ponujati kakih posebno lepih princes, kot to zmore Monako s svojima Caroline in Stefanie.

Pa tudi slovenske gore se v ničemer ne razlikujejo od švicarskih ali avstrijskih, razen da so malo nižje in manj oskrbovane. Kratko: „Von Sohle bis zum Haare reine Durchschnittware“ – ta Tucholskyjev izrek docela velja tudi za Slovenijo, naj si bo zdaj socialistična ali samostojna ali samo republikana.

Zato prav zares: po volilnem boju in končanih volitvah, ki so razumljivo potekale povsem emocionalno, zato včasih tudi prav iracionalno in agresivno, je zdaj čas, da se spet najdemo na tleh realnosti in razumnosti. Slovenija ni izvoljena dežela, Slovenci nismo izvoljeni narod; smo majhen narod v osrčju Evrope, ki smo že večkrat v zgodovini dokazali svojo življenjsko voljo in

samozavest, ki smo se uspešno uprli vsem poskusom genocida in denacionalizacije. Ki smo se – to velja za tisti naš del, ki živi v Sloveniji – končno izkazali zreli tudi za to vrsto demokracije, ki na zahodu velja za edino zveličavno.

Brez utopičnih sanjarij, brez arogantnega nacionalizma, brez umetno konstruiranega revanšizma: realistično, samozavestno in ponosno na svojo zgodovino – tako bo treba nastopiti novo obdobje v slovenski zgodovini, in v tem smislu so volilci v Sloveniji tudi odločali.

In mi „zamejski“ Slovenci upamo, da jim bomo v prihodnje vsaj toliko pri srcu, kot smo jim bili doslej. In po tem bomo tudi ocenjevali nove plitične tabore na Slovenskem, ki so sad demokratične prenovе Zveze slovenskih komunistov.

Ta komentar je bil namenoma napisan po 22. aprilu. Uredništvo SV je o predvolilnih dogodkih in volitvah v Sloveniji dosledno samo poročalo, ne pa komentiralo, ker se v nasprotju do drugih časopisov zavestno ni hotelo vmešavati v notranje zadeve Slovencev, ki živijo v Sloveniji.

Aktualni razgovor

Prve večstrankarske volitve v Sloveniji so mimo, znana so nova politična razmerja tako v predsedstvu, kateremu predseduje Milan Kučan, kot tudi v skupščini, v kateri ima volilno gibanje Demos absolutno večino. Demos je za manatarja za sestavo nove slovenske vlade ter njenega bodočega predsednika designiral Lojzeta Peterleta (slika desno), predsednika Slovenskih krščanskih demokratov, ki so iz volitev izšli kot najmočnejša stranka Demosovega bloka. Po Peterletovih razgovorih v Trstu, na Koroškem ter na Dunaju se je glavni urednik Slovenskega vestnika Ivan Lukan z njim pogovarjal o najaktualnejših vprašanjih v Sloveniji ter tudi o odnosu in načrtih predstavnikov nove vlade do slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem.

„Potrebno je zajeti vse komponente“

Gospod Peterle, najprej naše čestitke k imenovanju za mandatarja za sestavo nove slovenske vlade. Med vašim krajšim obiskom na Koroškem ter na Dunaju ste se v izjavah in intervjujih po eni strani izrekli proti odcepitvi Slovenije od Jugoslavije, po drugi strani pa napovedali referendum o novi ustavi, ki naj bi Slovenijo pripeljala do tega, „da bi zavzela svoje mesto v Evropi kot samozavestna, suverena in gospodarsko zdrava država.“ Si lahko te na prvi pogled nasprotujoči izjavi razlagamo v to smer, da ima za vas kot designiranega ministrskega predsednika konfederacija vendarle prednost pred odcepitvijo Slovenije?

Odcepitev – zadnji izhod

Naš osnovni cilj je doseči polno suverenost Slovenije, kar pa ne pomeni že vnaprejšnje odločitve za odcepitev. Menimo, da je to polno suverenost mogoče doseči v okviru jugoslovanske konfederacije. Če pa ta ne bi uspela – predstavljamo si jo le na osnovi prostovoljne politične volje suverenih narodov – nam kot zadnja možnost ostane pravica do odcepitve, oz. popoldne neodvisnosti. Rekel pa bi, da je to za nas zadnji izhod, zato se bomo zavzemali, da bi uspela konfederacija.

Z novo ustavo namerava Demos ustanoviti tudi posebno ministrstvo za Slovene v zamejstvu, torej za slovenske narodnostne skupnosti v Avstriji, Italiji in na Madžarskem ter za ostale

Slovence po svetu. Kdo bo v prehodni fazi, dokler še ne bo sprejeta nova ustava, odgovoren za to področje in kdo naj bi po vašem mnenju po tem vodil to ministrstvo. Pred časom ste celo namignili, da bi to ministrstvo lahko vodil tudi zamejski Slovenec.

Parlament in vlada

V prehodni fazi lahko delujemo samo po starih zakonih in po teh ne moremo uvesti takega ministrstva. V preteklosti je bila to stvar SZDL oz. njenega sveta. To bo treba sedaj dvigniti na nadstrankarski nivo. Skrb za Slovence v zamejstvu oz. po svetu bo uveljavljena po dveh linijah: v parlamentu in v vladi. V parlamentu že zdaj deluje komisija za narodnosti in mislim, da bo treba to skrb uveljaviti v njenem okviru. V vladi pa obstaja možnost, da bi imenovali recimo enega pomočnika, ki bi imel predvsem to skrb. Nadalje pa si predstavljam nekako svetovalno skupino pri vladi, ki bi bila sestavljena iz predstavnikov naših skupnosti za mejo, v zdomstvu in izseljenstvu.

Človek z onstran meje

To pomeni, da bi bil v to skupino vključen tudi predstavnik koroških Slovencev?

Vsaj eden. Gre za to, da zajamemo nekako vse komponente.

In kaj je z ministrstvom?

Predstavljamo si, da bi bil to lahko človek, ki ne živi v Sloveniji, ki živi zunaj, bodisi za mejo ali drugje.

Po vašem obisku v Celovcu je bilo v tiskovni službi

NSKS zapisano, da ste izjavili – citiram –, da je sedaj za vse čase konec z ideološko cepitvijo narodnostne skupnosti ter samovoljnim podpiranjem po ideoloških vidikih, kot je bilo to za čas „tovarišev“. Niste morda pri tem prehitro in brez potrebne preverjanja prevzeli trditve, ki, posebej kar se tiče zadnjih dveh desetletjih, sploh ne odgovarjajo dejstvom.

Napraviti bilanco

Torej, kolikor sem jaz, ne le kot zgodovinar, ampak tudi sicer spremljal ta razvoj, se z dvema desetletji ne morem strinjati. Drži pa, da je prišlo v zadnjih letih do sprememb, ki jih omenjate, vendar ne do takih, da bi lahko govorili o uravnoteženih razmerjih. Če gledam ves venec od Trsta do Celovca, moram – če potegnem črto – reči, da so bile nekatere linije izrazito bolj podpirane in da ravnotežje ni bilo vzpostavljeno. V tem smislu je bila tudi moja izjava. Poudarjam pa, da zdaj nikakor ne želimo eno ideologijo zamenjati z drugo. Kljub temu pa bo treba tudi na tem – kot na drugih področjih – napraviti bilanco.

V Celovcu ste se srečali s krščanskim, boj konzervativnim taborom koroških Slovencev. Bo v prihodnosti prišlo tudi do razgovora z vsemi predstavniki koroških Slovencev oz. tudi z levim taborom?

Ne zamerite mi, če bom kritiziral rabo besede konzervativen, ker ima pri nas zelo negativen prizvok. Na primer, ko je bila okrogla miza o Evropi na Dunaju, je pisalo o „zborovanju desničarjev“ in s tem smo bili v zavesti Slovencev negativno označeni. Pri nas na Slovenskem je sedaj tisti del, ki vztraja na starem, levica.

Kot predsednik SKD

Toda nazaj k vašemu vprašanju. Ta moja pot je bila v

nekem smislu neformalna, opravil sem jo od Trsta preko Celovca in Dunaja. Srečanja v Novi Gorici se je udeležil tudi predstavnik SKGZ, tako da ta pot le ne predstavlja neke komponente zapostavljanja. Nadalje moram omeniti, da uradno tudi še nisem nominiran za mandatarja in da sem te obiske opravil kot predsednik slovenskih krščanskih demokratov.

Iz Trsta sem prejel povabilo še preden sem bil predviden za funkcijo mandatarja za sestavo vlade, za tem pa sem opravil še pot v Avstrijo in se ustavil tudi v Celovcu. Na Dunaju pa sem bil gost Ljudske stranke, tako da nisem bil v funkciji mandatarja oz. designiranega predsednika vlade.

Ko bodo te zadeve formalizirane, bo vsekakor prišlo do takega razgovora, ki ga pričakujete po vašem vprašanju. Ne želim nikogar pustiti ob strani ali ga postavljati v tak položaj.

Gospod Peterle, dovolite še vprašanje, kdaj boste predvidoma javnosti predstavili novo slovensko vlado in v kakšnem časovnem obdobju želi Demos oz. nova vlada izvesti referendum o statusu Slovenije. Govor je bil o šestih mesecih.

V zvezi z referendumom želimo, da bi bila že ustava sprejeta po tej poti, da bi se na ta način nekako pokazal ta vsenarodni konsenz. Ustava ni stvar, ki se sprejema kar tako na hitro, zanj je šest mesecev nekaj minimum.

In vlada?

7. maja bo prvo zasedanje skupščine in šele takrat bo tudi ustoličeno predsedstvo republike. Šele potem lahko stečejo te formalne zadeve. Računam, da bomo novo vlado lahko predstavili na naslednjem zasedanju skupščine.

Hvala lepa za razgovor in želimo vam uspeha pri odgovornem političnem delu, ki čaka vas in vaše sodelavce.

Lojze Peterle

se je rodil leta 1948 v Čučnji vasi na Dolenjskem v družini malega kmeta. Gimnazijo je končal v Novem mestu, iz zemljepisa in zgodovine je diplomiral na filozofski fakulteti ljubljanske univerze. Zaključil je tudi prvo stopnjo ekonomije na ekonomski fakulteti v Ljubljani. Po študiju je bil zaposlen kot raziskovalec na področju urejanja prostora ter varstva okolja na urbanističnem inštitutu v Ljubljani. Zadnja štiri leta je bil strokovni svetovalec za varstvo okolja na republiškem zavodu za družbeno planiranje. Pred nekaj meseci pa je designiran šef nove slovenske vlade nastopil svobodni poklic kot samostojni kulturni delavec. Za predsednika Slovenskih krščanskih demokratov je bil izvoljen na ustanovni konferenci stranke pred dobrim letom.

Ein Ministerium für „Slowenen in der Welt“

Der designierte Ministerpräsident der Republik Slowenien, Lojze Peterle, kündigte in einem Exklusiv-Interview mit dem Chefredakteur des „Slovenski vestnik“ Ivan Lukan an, daß mit der neuen Verfassung der Republik Slowenien, die über eine Volksabstimmung bis Jahresende in Kraft gesetzt werden soll, auch die Verpflichtung der Republik Slowenien gegenüber den in Österreich, Italien und Ungarn lebenden slowenischen Volksgruppen, sowie gegenüber slow. Gastarbeitern im Ausland und Aussiedlern verankert werden soll.

Peterle, der in der Funktion des Obmannes der Slowenischen Christdemokraten in Kärnten und Wien weilte, deutete in dem Interview auch an, daß das „Ministerium für Slowenen in der Welt“ durchaus auch von einem Vertreter der slowenischen Volksgruppen aus einem der genannten Nachbarländer, also auch einem Kärntner Slowenen, geführt werden könnte. Weiters kündigte der 42jährige Neo-Politiker an, daß es einem Beirat für Volksgruppenfragen geben werde, in dem die Kärntner Slowenen sicherlich mit mehr als einem Vertreter präsent sein werden.

Zur Frage einer möglichen Abspaltung Sloweniens von Jugoslawien betonte Peterle, daß er wie auch Demos ein „konföderales Jugoslawien“ anstreben und eine Abspaltung nur den „letzten Ausweg“ zur Sicherstellung der vollen Souveränität Sloweniens darstellen würde.

Seine Regierung werde er nicht schon im Rahmen der konstituierenden Sitzung des Parlamentes am kommenden Montag, dem 7. Mai, sondern erst in der darauffolgenden zweiten Sitzung des neuen slowenischen Mehrparteien-Parlamentes vorstellen. Dies dürfte jedoch noch im Monat Mai sein.

Novi slovenski večstrankarski parlament, ki se bo konstituiral prihodnji ponedeljek, 7. maja je, kar zadeva strankarsko porazdelitev oz. sestav, znan. Demos bo v vseh treh zborih zasedel 126 od 240 poslanskih sedežev, ZKS-SDP in ZSMS-liberalna stranka po 38, Socialistična zveza Slovenije-SZDL 16, italijanska in madžarska narodnostna skupnost imata v vsakem zboru po 2 poslanca (skupno 6), 16 poslancev pa je neopredeljenih, oz. jih niso kandidirale stranke.

Der Arbeitsgruppe Volksgruppen an der Universität Klagenfurt/Celovec unter dem Vorsitz von Univ.-Dozent Dr. Wolfgang Holzinger gehören rund 25 anerkannte Sprach- und Erziehungswissenschaftler, Minderheitenexperten, Institutsleiter wie auch Vertreter der Hochschülerschaft an. Mitglied ist auch der Prorektor der Universität Klagenfurt/Celovec Dr. Günther Hödl.

„Ein weiterer Schritt in Richtung Segregation...“

Stellungnahme der „Arbeitsgruppe Volksgruppenfragen“ an der Universität Klagenfurt/Celovec zum Entwurf eines Bundesgesetzes für die Novellierung des Minderheitenschulgesetzes für Kärnten und zum Entwurf eines Minderheiten-Schulverfassungsgesetzes

Bei unserer Begutachtung gehen wir von drei Grundsätzen aus, die in der Entscheidung des VfGH vom 15. 12. 1989 enthalten sind und die für die weiteren Minderheitenschulregelungen eine unumgängliche Richtlinie darstellen:

1. Art 7 Z 2 des Staatsvertrages von Wien ist ein unmittelbar anwendbares Verfassungsrecht, das keiner einfachgesetzlichen Konkretisierung bedarf. Mit Art. 7 Z 2 wird ein subjektives öffentliches Recht auf Elementarunterricht in slowenischer Sprache gewährleistet, für dessen Rechtsausübung ausführungsgesetzliche Bestimmungen keine Voraussetzung darstellen. Von daher entsprechen Erläuterungen, daß „ohne Änderung des Minderheiten-Schulgesetzes ... ein nach Ansicht des Verfassungsgerichtshofes verfassungsgemäßer Zustand nicht hergestellt werden“ kann, nicht der tatsächlichen Auffassung und Entscheidung des VfGH.

2. Der VfGH hebt in seiner Entscheidung besonders hervor, „daß verfassungsgesetzliche Minderheiten – Schutzbestimmungen, wie sie Art. 7 Z 2 des Staatsvertrages von Wien enthält, schon vom Regelungszweck her nicht restriktiv ausgelegt werden dürfen“. Wie später noch ausgeführt wird, widersprechen mehrere Punkte des vorliegenden Novellierungsentwurfs diesen prinzipiellen Aussagen des VfGH.

3. Der VfGH hält ausdrücklich fest, daß mit seiner Entscheidung „nur ein Mindeststandard an schulischer Versorgung verfassungsrechtlich festgelegt“ und gewährleistet wird. Damit ist die Einrichtung sogenannter „Mittelpunktschulen“ ausgeschlossen. Der Entwurf zur Novellierung des Minderheitenschulgesetzes übergeht diese ausdrückliche Bestimmung und möchte über die Einrichtung von Berechtigungssprengeln (Art. 1, § 10, Abs. 3) zum System von Mittelpunktschulen gelangen. Vorweg kann festgehalten werden, daß der Entwurf der Novellierung implizit und explizit jenen negativen Reaktionen folgt, die nach dem Verkünden des Erkenntnisses des VfGH vom 15. 12. 1989 besonders in Kärnten wahrzunehmen waren. Die Androhungen, die Entscheidung des VfGH brächte nur Nachteile für die slowenische Volksgruppe mit sich, würden mit der Umsetzung der vorliegenden Novellierung Wirklichkeit werden. Umso unverständlicher erscheint es uns, daß sich die Autoren des Novellierungsentwurfs auf einen verfassungsgemäßen Zustand berufen, der der Entscheidung und Ansicht des Verfassungsgerichtshofes angeblich entspräche.

Kritik an den einzelnen Bestimmungen

Zu § 10, Abs. 1, 2, 3:

In dieser Bestimmung erblicken wir einen ganz konkreten Versuch, den derzeitigen Geltungsbereich des zweisprachigen Schulwesens aus dem Schuljahre 1958/59 deutlich einzuschränken. Für die Autoren des Novellierungsentwurfs gehören dem autochthonen

Siedlungsgebiet nicht mehr jene Schulen an, in denen im Schuljahre 1958/59 zweisprachig unterrichtet wurde, und die Gemeinden, in denen diese Schule liegen. Diese Einschränkungen widersprechen selbst den Ausführungen von Dr. Ralph Unkart, wonach alle Schulen, an denen zweisprachiger Unterricht erteilt wurde (Stichdatum: Schuljahr 1958/59), zu zweisprachigen Schulen zu zählen sind (vgl. R. Unkart: Zur Lage der Slowenen in Kärnten, S. 35). Nach dem Volksgruppengesetz und nach der Anwendung der Ergebnisse der geheimen Erhebung der Muttersprache (14. 11. 1976) droht mit dieser Novelle eine weitere räumliche Restriktion der Rechte der slowenischen Volksgruppe in Kärnten. Der Gesetzgeber behält sich offenbar selbst vor, das „autochthone Siedlungsgebiet“ der Kärntner Slowenen zu definieren. Mit einer solchen Rechtsauslegung kann der tatsächliche Minderheitenschutz nicht gewährleistet werden.

Wir verweisen ausdrücklich darauf, daß jeder Versuch, das historische autochthone Siedlungsgebiet (mindestens der Umfang der zweisprachigen Schulen von 1958/59) einzuschränken, den oben genannten 3 Richtlinien der Urteilsprechung des VfGH widerspricht, und damit eine neuerliche Beschwerdeanlaß an den Verfassungsgerichtshof provoziert wird.

Aus den Bestimmungen der Abs. 2 und 3 (Volks- und Hauptschulen mit slowenischer Unterrichtssprache sowie Neusortierung der Schulen durch sogenannte Berechtigungssprengel) ergeben sich besonders bedenkliche Möglichkeiten der Diskriminierung der potentiellen Interessenten für den zweisprachigen Unterricht. Damit sollen rein slowenische Schule geschaffen werden, für die sog. Berechtigungssprengel die Basis darstellen sollen. Langfristig dient diese organisatorische Anordnung nur der Schaffung von Mittelpunktschulen, womit eine alte und langjährige Forderung des Kärntner Heimatdienstes (nämlich: Mittelpunktschulen für slowenische Kinder) in Erfüllung gehen würde.

Die beabsichtigte Einrichtung von Volks- und Hauptschulen mit slowenischer Unterrichtssprache sowie die Einführung der „unverbindlichen Übung Slowenisch“ (siehe § 11 Abs. 3) sind eindeutige Maßnahmen gegen das zweisprachige Schulwesen und sollen die Bevölkerung im zweisprachigen Gebiet von der Zweisprachigkeit fernhalten. Eine Schulregelung, die eine ethnische Homogenisierung von Schülerinnengruppen zum Ziel hat, würde nur den Ethnozentrismus in den Schulen verstärken und kann nicht im geringsten den Zielen und Ansprüchen des intellektuellen Lernens gerecht werden. Die organisatorische Kombination von eigenen slowenischen Mittelpunktschulen (mit den dazugehörigen Berechtigungssprengeln) und „unverbindlicher Übung Slowe-

nisch“ würde bereits in absehbarer Zeit die Aushöhlung des zweisprachigen Unterrichts in Kärnten bedeuten.

Weil die im Minderheitenschulgesetz unter § 12 lit. a genannten Schulen bis heute in Kärnten nicht eingerichtet wurden, fordern wir, diese Bestimmung ersatzlos zu streichen. Ebenso soll die vorgesehene Bestimmung § 10, Abs. 3 (im vorliegenden Entwurf), mit der im Wege von Berechtigungssprengeln Mittelpunktschulen geschaffen werden sollen, ersatzlos gestrichen werden.

Zu § 11, Abs. 1 und 2

Während nach dem Erkenntnis des VfGH der Elementarunterricht in slowenischer Sprache außerhalb des autochthonen Siedlungsgebiets überall dort verpflichtend ist, wo ein (nachhaltiger) Bedarf besteht, versuchen die Autoren des Novellierungsentwurfs die Verpflichtung zur Bereitstellung des Angebots des Elementarunterrichts mit einer „DARF“-Bestimmung zu umgehen.

Gerade mit der Einführung von Berechtigungssprengeln, die auch außerhalb des autochthonen Siedlungsgebiets der slowenischen Elementarunterricht organisatorisch regeln sollen, wird zugleich auch die Schaffung von Mittelpunktschulen Realität. Damit bekommt das System von Mittelpunktschulen Modellcharakter für eine analoge Regelung im derzeitigen zweisprachigen Geltungsbereich. Es wäre nur eine Frage der Zeit, das „vorbildliche Funktionieren“ von Mittelpunktschulen für das autochthone Siedlungsgebiet „schmackhaft“ zu machen und diese politisch durchzusetzen.

Mit der Installierung von großräumigen Berechtigungssprengeln außerhalb des autochthonen Siedlungsgebietes wird das Angebot auf einige wenige Standorte eingeschränkt. Diese Einschränkung wird selbst in den Erläuterungen des Allgemeinen Teils bereits angesagt (vgl. zu § 11, Abs. 2, S. 5). Dem Gesetz wird damit nur minimaler Genüge getan.

Eine derartige Lösung kann keineswegs im Sinne und Geiste des Erkenntnisses des VfGH gesehen werden. Der Gesetzgeber hat aufgrund der Entscheidung des VfGH die einmalige Gelegenheit und Verpflichtung, die zweisprachige Erziehung bzw. den slowenischen Elementarunterricht außerhalb des autochthonen Siedlungsgebiets durch eine großzügige Regelung anzuregen und zu unterstützen.

In Zeiten einer verstärkten überregionalen Kooperation und zunehmenden Bedeutung von Regionalsprachen finden wir die vorliegende Bestimmung als nicht aufgeschlossen und nicht im Sinne der Förderung von Zwei- und Mehrsprachigkeit. Das beabsichtigte System von Berechtigungssprengeln ist eine Behinderung für ein vielfältiges Angebot zweisprachiger Erziehung. Wir sind auch der Ansicht, daß eine solche organisatorische Regelung nicht imstande ist, Vorurteile abzubauen, Verständnis für die eigene Minder-

heit im Lande zu wecken und eine gute Basis für Völkerverständigung herzustellen. Hinter einer solch restriktiven Auslegung des Erkenntnisses des VfGH kann nur die politische Absicht stehen, eine größere Nachfrage nach zweisprachiger Ausbildung bzw. Elementarunterricht in Slowenisch durch schulorganisatorische Barrieren von vornherein zu unterbinden.

Zu § 11, Abs. 3

Diese Bestimmung, mit der Slowenisch als „unverbindliche Übung“ eingeführt werden soll, bedarf einer ausführlicheren Betrachtung:

● Schon nach der jetzt geltenden Gesetzeslage (vgl. § 17 MiSchG) hatte der Gesetzgeber jederzeit die Möglichkeit, an Volks- und Hauptschulen mit deutscher Unterrichtssprache außerhalb des derzeitigen Geltungsbereichs des Minderheitenschulwesens, die slowenische Sprache als unverbindlichen Unterrichtsgegenstand anzubieten. Die Landesschulbehörde ist weder von den beiden slowenischen Zentralorganisationen noch von anderen bildungs- und schulpolitisch engagierten Institutionen an der Realisierung eines solchen Vorhabens gehindert worden. Im Sinne einer landesweiten Förderung der zweiten Landessprache plädieren wir weiterhin dafür, außerhalb des derzeit gültigen zweisprachigen Schulbereichs die Möglichkeit „Slowenisch als unverbindliche Übung“ endlich zu realisieren.

● Wir wenden uns aber entschieden gegen den Versuch, „Slowenisch als unverbindliche Übung“ innerhalb des Geltungsbereichs, also im autochthonen Siedlungsgebiet, einzuführen. Diese Maßnahme hätte eine Aufspaltung jener Schülerinnen zur Folge, die als potentielle Schülerinnen für den zweisprachigen Unterricht zu sehen sind. Die ohnehin kleine Gruppe von Angemeldeten (20 % im Geltungsbereich) wird in zwei bzw. eventuell sogar 3 Typen sortiert:

● Angemeldete zum zweisprachigen Unterricht

● Angemeldete für Slowenisch als unverbindliche Übung

● Schülerinnen und Schulen mit Slowenisch als Unterrichtssprache (siehe oben unsere Ablehnung zu § 10, Abs. 2).

Gegen eine solche Sortierung sprechen sowohl Gründe des sozialen Lernens als auch Ziele einer Friedenserziehung. Auf die Dauer würde das zweisprachige Schulwesen eine solche Aufspaltung nicht verkraften, weil ihm die potentielle Basis für den Erhalt fehlen würde. Immerhin ist eine „unverbindliche Übung“ nicht bewertungsrelevant und bringt keine negativen Beurteilungskonsequenzen für die Schülerinnen mit sich.

„Slowenisch als unverbindliche Übung“ bedeutet letztlich nicht nur die Entwertung des zweisprachigen Unterrichts, sondern auch die Entwertung der slowenischen Sprache überhaupt. „Slowenisch als unverbindliche Übung“ bedeutet die Marginalisierung der slowenischen Sprache im zweisprachigen Gebiet. Das Slowenische wird in ein weitgehend funk-

tionsloses Abseits gedrängt. Es verliert in dieser organisatorischen Anordnung jede Identitätsstiftende und völkerverständigende Rolle. Ein solches Abseitsstellen der slowenischen Sprache im schulischen Anforderungsprofil widerspricht sämtlichen Prämissen des interkulturellen Lernens, die von der Gleichwertigkeit und Gleichrangigkeit aller Kulturen und Sprachen ausgehen. Hinter solchen Sortierungsmaßnahmen wird ein kultureller Rassismus zunehmend sichtbar.

Die Verdrängung des „Slowenischen“ in den Bereich unverbindlicher Übungen zeigt auch, welchen Stellenwert die Autoren des Novellierungsentwurfs der Sprache der slowenischen Volksgruppe selbst in ihren angestammten Siedlungsgebiet beimessen: Slowenisch wird damit schulisch und gesellschaftlich bedeutungslos. An dieser Stelle ist wohl folgende Frage berechtigt: Warum wird nicht Deutsch als unverbindliche Übung im derzeitigen Geltungsbereich des zweisprachigen Schulwesens angeboten?

Es ist eine falsche Einschätzung, zu meinen, mit dieser „unverbindlichen Übung“ den Zugang zur slowenischen Sprache zu erleichtern. Man darf nicht vergessen, welche Bedeutungslosigkeit der slowenischen Sprache und Kultur mit dieser organisatorischen Anordnung zugefügt wird. „Slowenisch als unverbindliche Übung“ wird schulorganisatorisch zu einer verschiebbaren Größe, die aus dem Normalunterricht ausgegliedert wird und nur bei erforderlichen Anmeldungszahlen zustandekommt. Die jährliche Anmeldungserfordernis ist letztlich ein Unsicherheitsfaktor, ob eine solche unverbindliche Übung abgehalten werden kann oder nicht. Diese Unsicherheit erlaubt keine längerfristige Planung für einen sinnvollen Sprachunterricht. Die Bedeutungslosigkeit „Slowenisch als unverbindliche Übung“ kommt u. a. auch darin zum Ausdruck, daß bei einer Gefährdung des Schulerfolgs von einer weiteren Teilnahme an der unverbindlichen Übung abzuraten ist (vgl. SchUG, § 12).

Bei der Einführung „Slowenisch als unverbindliche Übung“ geht es den Autoren des Novellierungsentwurfs nicht darum, die derzeitigen gesellschaftlich bedingten behindernden Umstände für den Erwerb und die Akzeptierung der slowenischen Sprache abzuschaffen. Im Gegenteil: Diese organisatorische Sortierungsmaßnahme stellt eine neuerliche Barriere zur gesellschaftlichen Akzeptanz des zweisprachigen Unterrichts dar. Geringe oder keine Sprachkenntnisse in Slowenisch bei angemeldeten Kindern, die häufig als Begründung für die Einrichtung von unverbindlichen Übungen angeführt werden, werden als ein subjektiv anzulastendes Defizit von Schülerinnen behandelt. Die unzureichenden Slowenischkenntnisse werden als ein organisatorisches Problem gesehen, nicht aber u. a. als ein Ergebnis des politischen Klimas, welches das Slowenische in

(Fortsetzung auf Seite 10)

Ob 10. obletnici Titove smrti

Danes, 4. maja, pred desetimi leti je v ljubljanskem kliničnem centru – po večtedenski bitki za življenje – v 88. letu življenja umrl Josip Broz-Tito, eden najpomembnejših politikov in državnikov 20. stoletja. Voditelj uspešne partizanske borbe proti nemškimi in italijanskim okupatorjem med drugo svetovno vojno, ustanovitelj in dosmrtni predsednik nove Jugoslavije, njen trikratni heroj, maršal, mogočni voditelj (danes razpadajoče) komunistične partije, ter državnik svetovne veljave, kot soustanovitelj gibanja neuvrščenih, in borec za svobodo koloniziranih in zatiranih narodov tretjega sveta, si je brez dvoma zaslužil visoko mesto v zgodovini. Toda tudi zanj velja, da se nihče ne more izogniti rešetu zgodovine!

TITO – človek, ne nadčlovek!

IVAN LUKAN

Nekakšno obliko jugoslovanske ocene predsednika Tita deset let po njegovi smrti je v razgovoru s „Slovenskim vestnikom“ in novinarji drugih avstrijskih časopisov pred nekaj dnevi podal direktor in glavni urednik beograjske „Borbe“ Manojlo Vukotić, človek, ki vodi enega največjih časopisov na Balkanu.

Po Vukotičevem mnenju Jugoslovani sedanjost desetletja ob smrti predsednika Tita ne bodo obujali z velikim sijajem, slavnostnimi akademijami in drugimi pompoznimi prireditvami, saj za taka praznovanja trenutno razpoloženje ni ustrezno. V zadnjih letih in mesecih se je preveč pisalo o Titu, večkrat tudi mnogo slabega, je dejal prvi mož te velike časopisne hiše v Beogradu.

Pri tem je menil, da je po desetih letih skrajni čas, da se Jugoslovani, od Slovenije do Makedonije, od Hrvaške do Srbije ter Bosne in Hercegovine, do Črne gore, končno zavejo, da je bil Tito „pomembna oseba za zgodovino Jugoslavije in njenih narodov in narodnosti, da pa je poleg številnih odlik imel tudi svoje slabosti“. „Tito je bil človek, ne nadčlovek!“ je poudaril Vukotić.

Kakšne Titove slabosti bi navedli, če ste jih pri njem že sami ugotovili, smo vprašali radovedni novinarji. Vukotić: „Omenil bi njegovo izrazito nagnjenost po razkožju, pretirano stremenje po ustvarjanju sijaja, kakršnega si siromašna socialistična država ne bi smela privoščiti, njegovo pretirano avtoritarnost ter njegovo ravnanje na meji zlorabe te avtoritarnosti.“ Številne pomembne

Tito, legendarni vodja partizanske vojne proti nemškemu in italijanskemu okupatorju.

politične odločitve so bile namreč sprejete skoraj izključno po njegovi volji, za kar je moral drago plačati jugoslovansko gospodarstvo, je dejal glavni urednik „Borbe“ in obenem visok politični funkcionar in jugoslovanski komunist.

Signal za odprto razpravo o delu in osebnosti predsednika Tita pa ni dal šele Vukotić ali kak drug visoki komunistični funkcionar, temveč je to vprašanje že pred leti sprožila slovenska mladina, organizirana v takratni ZSMS, Zvezi socialistične mladine Slovenije. Le-ta je kot prva postavila pod vprašaj sodobnost „glorifikacije Tita“ s tako imenovano štafeto mladosti. Najprej je bila njena zahteva po odpravi tega scenarija zavržena, celo obsojena, sedaj pa štafete ni več!

Drugi taki znaki so v mlajši preteklosti sledili in opozorili opazovalce politične scene, da se slika moža-velikana v ljudstvu spreminja, da je postala bolj kritična, ne da bi se pri tem pozabile Titove zasluge za Jugoslavijo, se ne upoštevala njegova vloga v razmerju sil med obema velikima blokoma ter velik pri-

spevek Jugoslavije za nerazviti, tako imenovani tretji svet.

Jugoslavija v zadnjem času vse hitreje spreminja svoj obraz, spreminja se politični sistem, ki je več kot 40 let preprečeval uveljavitev političnega, večstrankarskega pluralizma, ki pa je bil tesno povezan z osebo Tita, katerega velika zasluga je bila, da je s prekinitvijo stikov s Stalinovo Sovjetsko zvezo jugoslovanskim narodom in narodnostim štirideset let kasneje prihranil boleč in delno tudi krvav prehod v demokracijo, kot smo ga morali spremljati v zadnjih mesecih leta 1989 na Vzhodu. Novejša zgodovina vzhodnoevropskih držav bo napisana na novo, kar velja tudi za Jugoslavijo, v to pa se vključuje tudi ocena dela in osebnosti Josipa Broza Tita. Ko bo dosežen trenutek njegove resne demitizacije in relativiranja, bodo šele dani pogoji za objektivno, pravično in zgodovinsko oceno. V Jugoslaviji se tej stopnji hitro približujejo, čeprav s časovno in regionalno različno hitrostjo.

Ugotovitev glavnega urednika „Borbe“, da je treba iz

Josip Broz TITO

Josip Broz Tito se je (uradno) rodil 25. maja 1892 v Kumrovcu na Hrvaškem. Oče je bil Hrvat, mati Slovenka. Izučil se je za kovinarja, s 23 leti se je udeležil prve svetovne vojne in l. 1915 prišel v rusko ujetništvo. Leta 1920 se je vrnil iz Rusije in kot simpatizer revolucije v Zagrebu vstopil v komunistično partijo, kjer se je začel njegov vzpon v partijskih organih. Že l. 1937 je postal generalni sekretar KPJ. Od leta 1941 je v od nemških nacistov in italijanskih fašistov zasedeni Jugoslaviji organiziral in vodil odpor partizanske vojske. L. 1943 je postal maršal, naslednje leto je bil že dejansko vladar v Jugoslaviji, čeprav je bil formalno izvoljen za predsednika šele 29. novembra 1945. Leta 1948 je Tito kljub najhujšim pritiskom Sovjetske zveze prekinil s Kominformo in se kasneje močnejše naslonil na zapadne sile. Znotraj Jugoslavije pa se je leta 1950 začel sistem samoupravljanja. Leta 1960 je bil Tito eden izmed ustanoviteljev gibanja neuvrščenih in ostal vse do svoje smrti eden glavnih oblikovalcev politike tega gibanja v svetu. 4. maja pred desetimi leti je Josip Broz-Tito po večmesečni bolezni v 88. letu starosti umrl v Kliničnem centru v Ljubljani.

„nadčloveka Tita“ za kakršnega ga ljudje v mnogih, posebnostno južnih krajih države še smatrajo, končno narediti „Tita človeka“, je pomemben korak k oceni, ko bosta osebnost in življenjsko delo Tita položena na rešetlo zgodovine.

Ko se bodo jugoslovanski narodi in narodnosti danes ob 15.05 spomnili desete obletnice Titove smrti, bodo to naredili z bolj jasno, bolj objektivno in tudi bolj človeško sliko o ustanovitelju poveljane SFR Jugoslavije. Nevarnost, da bi pri tem napačno ocenili vsejugoslovansko, evropsko, da, celo svetovno vlogo Tita, ne obstaja.

Drugo pa je, kakšno bodočnost hočejo danes različni narodi in narodnosti v Jugoslaviji. Titova Jugoslavija, kakršna je bila od leta 1945 do danes, v današnjem času ne more več obstajati. Federacija je preživela, konfederacija aktualna. Po zmagi desnacionalističnih sil na Hrvaškem ter vztrajanju Srbije na centralistični ureditvi današnje Jugoslavije pa se je odprlo še več drugih, za Jugoslavijo eksistenčnih vprašanj.

Titu je znotraj Jugoslavije uspelo utrditi vezi med narodi in narodnostmi, bil je vsepovsod dobrodošel (levo). Z voditeljima Indije in Egipta, Nehrujem in Nasserjem, je Tito v začetku šestdesetih let ustanovil gibanje neuvrščenih, kateremu prav letos spet predseduje Jugoslavija.

HEUTE IM

Die Seite
für unsere deutschsprachigen Leser/innen

SLOVENSKI VESTNIK

Am 7. Mai konstituierende Sitzung des slowenischen Parlaments: Demos stellt auch den Parlamentspräsidenten

Am kommenden Montag, dem 7. Mai, tritt das erstmals nach dem Krieg aus mehreren politischen Parteien bestehende slowenische Parlament in Ljubljana zu seiner konstituierenden Sitzung zusammen. Im neuen Parlament hat das aus sechs Parteien bestehende Wahlbündnis Demos mit 126 von insgesamt 240 Abgeordneten die absolute Mehrheit. Die Reform-Kommunisten (ZKS-SDP) und die Liberalen (ZSMS) sind mit je 38 Mandaten die zwei stärksten Einzelparteien. Im aus drei Kammern bestehenden Parlament sitzen ferner 16 Abgeordnete der Sozialistischen Partei, 16 Unabhängige und je drei Angehörige der italienischen und

der ungarischen Volksgruppe in Slowenien.

Im Rahmen der ersten Sitzung wird das gewählte Republikspräsidium mit dem Präsidenten Milan Kučan offiziell vereidigt werden, zum neuen Parlamentspräsidenten wird mit großer Sicherheit Dr. France Bučar von der Slowenischen demokratischen Partei (SDZ) gewählt werden.

Was die Regierungsbildung anbelangt, gab es zwischen dem von Demos designierten Ministerpräsidenten Lojze Peterle und verschiedenen Kandidaten der einzelnen Demos-Parteien bereits Gespräche. Koalitions-Kontakte wurden auch mit der Liberalen Partei hergestellt.

Mit neuem Vorstand ins 10. Jahrzehnt

Der Slowenische Alpenverein/Slovensko planinsko društvo begeht heuer sein 90-jähriges Bestandsjubiläum. Bei der kürzlich stattgefundenen Vollversammlung wählte man auch einen neuen Vorstand, den als Obmann J. Lesjak anführt. Der scheidende Obmann Franc Kropivnik, stellte im Rechenschaftsbericht fest, daß es dem Slowenischen Alpenverein gelungen ist, Mitglied

des Verbandes alpiner Vereine Österreichs zu werden, womit der Slowenische Alpenverein national und international anerkannt wurde. Der Verband will auch heuer die Alpen-Adria-Idee vertiefen: nach dem Nationalpark Krimmel soll heuer der Triglav-Nationalpark (und nächstes Jahr ein Park in Italien) eine „Glocke der Freundschaft“ überreicht bekommen.

Kein KAB-Denkmal auf der Hollenburg

Jetzt ist die Frage der Aufstellung eines Denkmals für die Abwehrkämpfer bei der Wegscheide auf der Hollenburg endgültig geklärt. Wie berichtet, wollte die Köttmannsdorfer Ortsgruppe des KAB gerade an jener Stelle ein Denkmal errichten, an der noch einige Tage nach Kriegsende Partisanen von zurückfliehenden SS-Lern ermordet wurden. Die endgültige Entscheidung über die Denkmallerichtung des KAB führte nun ein in geheimer Abstimmung des Köttmannsdorfer Gemeinderates gefaßter Beschluß herbei: 13 Gemeinderäte stimmten gegen die Aufstellung, einer hielt sich der Stimme und nur

fünf Gemeinderäte stimmten für die Erlaubnis zur Errichtung.

Elternverein am BG für Slowenen im Landesvorstand

Im Rahmen der Hauptversammlung des Landesverbandes der Elternvereinigungen an den höheren und mittleren Schulen Kärntens in der Vorwoche in Klagenfurt/Celovec, wurde der Obmann des Elternvereines am BG und BRG für Slowenen, Ivan P. Lukan, erneut in den Landesvorstand gewählt. Als Obmann wurde Dr. Willi Rainer bestätigt.

„Der Obir-Dialekt in Kärnten“

Dieser Tage ist im Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften das Buch „Der Obir-Dialekt in Kärnten“ von Univ.-Ass. Mag. Dr. Ludvik Karničar, einem Kärntner Slowenen, der an der Universität Graz tätig ist, der Öffentlichkeit präsentiert. Das Buch stellt eine der umfassenden Studien nicht nur slowenischer, sondern aller Kärntner Dialekte überhaupt dar. Es war das Bestreben des Autors, die gesamte Sprachwelt einer

dörflichen Gemeinschaft zu erfassen und sie sowohl im Hinblick auf die linguistischen Eigenheiten, die Semantik als auch auf einige ethnologische Aspekte zu charakterisieren. Aus diesem Grunde fanden auch die Mikrotoponymie und die Vulgonamen der Pfarre Ebriach/Obirsko sowie ein Kapitel über die dörflich-nachbarlichen Beziehungen, die Aufschluß über die zwischendörfliche Kommunikation bietet, Berücksichtigung.

Z novim odborom v deseto desetletje

Občni zbor Slovenskega planinskega društva je potekal v znamenju njegove 90. obletnice ustanovitve in izvolitve novega odbora. Prav v smislu jubileja pa je še posebej pomembno, da je dosedanjemu odboru s predsednikom Francijem Kropivnikom društvo uspelo vključiti v članstvo Avstrijske zveze planinskih društev. Tako se je SPD uvrstilo med priznana planinska društva in s tem postalo znano tudi na mednarodni ravni – prav to pa dokazuje številna korespondenca, o kateri je udeležencem občnega zbora poročal Franci Kropivnik.

Med najvažnejšimi dosežki zadnje dobe je Franci Kropivnik navedel tudi pravni uspeh Slovenskega planinskega društva, saj mu je šele pred kratkim uspelo, da je koč nad Arihovo pečjo na

Bleščeči ostala v njegovi lasti. Za osrednjo prireditev ob 90. obletnici pa je Kropivnik napovedal, da bodo 23. junija popraznovali ob Krških jezerih; tedaj bodo člani SPD namreč v varstvo PD Nova Gorica izročili „zvon prijateljstva“, ki bo tako že drugi znak povezovanja med narodi. Kot smo pred časom že poročali, so slovenski planinci tak zvon podarili že koči v narodnem parku Krimmel, sledil bo zvon za Triglavski narodni park, za naslednje leto pa želijo uresničiti svojo zamisel prijateljstva v prostoru Alpe-Jadran s podaritvijo zvona za koč nekje v Italiji.

Pri volitvah novega odbora je bil za novega predsednika izvoljen Hanzi Lesjak, dobro znan tudi kot zavzet kulturnik (na sliki ga vidite kot igralca v uprizoritvi Miklove Zale),

Novi predsednik SPD:
Hanzi Lesjak

podpredsednik je Joško Igerc, tajnik Rihard Brumnik, blagajničarka pa Vera Resmann. Dosedanji predsednik Franci Kropivnik pa bo novoizvoljenemu vodstvu v pomoč kot odbornik. Največje želje društva za prihodnost: fotografske natečaje „Planine v sliki“ bo prirejalo tudi nadalje, saj so dobro uspeli, sicer pa ostaja tudi velika želja po postavitvi druge planinske kočice – morda nekje v Podjuni.

Stara ljubeljska cesta spet odprta?

BOROVLE. – Število prenočitev v občini iz leta v leto pada, manjka tudi usklajen načrt za celotni razvoj turizma, prav tako pa tudi še ni jasno bodoča oblika vasi in delov občine. Zato je bil eden najvažnejših sklepov boroveljskega občinskega sveta, da so dunajski inštitut za razvoj turizma poverili s študijo, ki naj bi Borovljam zagotovila boljšo prihodnost.

Na iniciativo predstavnikov mesta Tržič pa bo morda prišlo do pomembne novosti: župan Krainer je namreč na seji poročal, da se Tržičani zanimajo za ponovno odprtje stare ljubeljske ceste, ki naj bi služila predvsem kot turistična privlačnost. Zdaj bodo preverili, ali bi finančno ministrstvo na Dunaju sploh pristopilo k taki zamisli, saj bi bilo treba urediti tudi mejne formalnosti, zasesti carinsko hišico,...

Občinski odborniki pa so sprejeli tudi sklep o preureditvi in razširitvi otroškega vrtca, sklep pa jim je olajšala obljuba deželne vlade, da bo

prispevala 3 milijone šilingov, tako da bo delež občine relativno majhen. Napovedana pa je tudi dotacija (3,3 milijona šilingov) iz plebiscitnega sklada; ta denar pa naj bi Boroveljčani uporabili za ureditev cest ter za nakup športstev za kulturo. V zadevi športne dvorane pa ni bilo sklepa – sanacija bo najbrž predraga.

Slovo od Barbare Potočnik

Profesorski zbor, sošolke in sošolce ter zastopstvo staršev na slovenski gimnaziji v Celovcu, člane slovenskega prosvetnega društva „Drava“, prijatelje ter krajanje Žvabeka in Suhe je pretekli teden pretresla vest o smrtni nesreči mlade, komaj 15-letne dijakinje Barbare Potočnik.

Nesreča se je zgodila 26. aprila popoldne, ko se je Barbara peljala s kolesom po deželni cesti in se je vanjo zaletel avto, ki ga je vozil nemški državlján Goudi Kampe.

Pogreba preteklo nedeljo na pokopališču v Žvabeku se je udeležila nepregledna množica žalujočih. Od rajne Barbare so se v cerkvi poslovili domači župnik Šimon Wutte, Bar-

barin veroučni učitelj mag. Jože Andolšek ter sošolec Samo Hudl, ob odprtem grobu pa so spregovorili ravnatelj slovenske gimnazije v Celovcu dv. sv. dr. Reginald Vospernik, zastopnica razreda oz. dijakov Katja Gasser ter predsednik domačega kulturnega društva „Drava“ Leonhard Katz.

Slednji se je Barbari zahvalil za zavzeto sodelovanje v društvu, predvsem pa v pevsko-instrumentalni skupini, v kateri je sodelovala osem let. Ravnatelj dr. Vospernik se je poslovil v imenu šole in poudaril, da je bila Barbara izredno kolegialna in integrativna dijakinja in da je tako za razred kot za skupnost dijakov slovenske gimnazije pomenila obogatitev, ki jo bodo odslej pogrešali. Vsi govorniki so posebno staršem, sestri Mariji, bratu Benediktu ter sorodnikom izrekli globoko sožalje.

S pesmimi in teksti so se od Barbare Potočnik poslovili še dijaki gimnazije, oktet „Suha“, cerkveni zbor ter pevsko-instrumentalna skupina pod vodstvom Rozine Katz, ki je v slovo zapela pesem, ki jo je Barbari v slovo napisal Herman Germ.

Barbara Potočnik

Srečanje z ORF

DOBRLA VAS. – Koroški radio z vsemi svojimi oddelki je minuli vikend izvedel serijo sporeda, ki je dobrolsko občino s njenimi možnostmi in težavami predstavil tudi izven Koroške. Med najbolj uspešimi prireditvami je bil dvojezični kulturni večer, navdušila pa sta tudi slovenska literata Cvetka in Florian Lipuš. V razpravi o gospodarstvu pa so domačini nakazali težave, s katerimi se srečujejo v tej občini.

Odstranitev „bele lise“: obirščina znanstveno zajeta

O narečjih Roža, Podjune in Zilje že dalj časa obstajajo znanstvene obravnave. Četrta velika skupina slovenskega koroškega narečja, to je govorica kapelskih grap in selskih planin – skratka obirsko narečje, pa je bila doslej pravcata bela lisa na jezikovnem zemljevidu.

Univerzitetni asistent in rojak z Obirskega mag. dr. Ludvik Karničar s slavističnega inštituta graške univerze je to vrzel zapolnil in hkrati postavil lingvističen spomenik svojemu domačemu kraju. Pri založbi avstrijske akademije znanosti je namreč te dni izšla njegova knjiga z naslovom „Der Obir-Dialekt in Kärnten“ (Obirsko narečje na Koroškem).

Obširna monografija je sad petnajstletnega raziskovalnega dela in vsebuje okoli 10.000 narečnih besed. Ob predstavitvi knjige v Mohorjevi založbi je avtor dejal, da za brezhibno komunikacijo med ljudmi zadostuje že 900 besed. Bogat besedni zaklad obirskega narečja (in drugih slovenskih narečij) spet dokazuje, da narečje nikakor ni „grdo“ ali „samo za hlev“, temveč da se diferenciranost vaškega življenja zrcali v visoko razviti sinonimiki in v oblikah natančnega izražanja. Velikokrat že sama sprememba naglasa daje isti besedi drugačen pomen.

Dr. Karničar najprej opisuje glasoslovni sistem obirskega narečja, nato sledijo ledinska imena in besedni zaklad, ki ga je sestavljal s pomočjo intervjujev z informanti (domačini). Večina teh je v času trajanja raziskave že odšla od nas, tako da so v knjigi ohranjeni številni edinstveni izrazi iz kmečkega in gorskega življenja, ki jih dandanes ne slišimo več. Trej del knjige sestavljajo transkripti raznih starih molitev, legend in pripovedk, šaljivih in resnih.

Narečja so neprecenljiva podlaga za raziskovanje jezika, njegovega sistema in zgodovinskega razvoja. Tako se tudi na območju obirskega narečja (Lepena, Korte, Obirsko, Lobnik, Bela, Rem-

šenik, Sele) najdejo deloma še praslovanski naglasi. Koroška narečja pa so zaradi obrobne lege nasploh bolj občutljiva za lingvistične pojave, vse to pa seveda obogati tudi standardni jezik.

Udeleženci ob predstavitvi knjige, med njimi znanstveniki s slavističnega inštituta celovške univerze, so to pomembno inventarizacijo obirskega narečja sprejeli z velikim zadovoljstvom, saj je s tem poleg dela vaške kulture ohranjen tudi del naše slovenske koroške identitete. Knjiga stane 420 šil. in jo lahko kupite v Mohorjevi knjigarni v Celovcu.

F. Rulitz

dr. Ludvik Karničar

Na razpotju na Humperku le ne bo brambovskega spomenika.

Večinski sklep: brambovcem ne bodo dovolili spomenika

Vprašanje brambovskega spomenika na Humperku je končno urejeno: občinski svet Kotmari vasi je z večino sklenil, da spomenika ne bo! To je najpomembnejši sklep zadnje občinske seje v Kotmari vasi, na kateri so obravnavali tudi zahtevo kotmirške organizacije Kärntner Abwehrkämpferbunda za postavitev takega spomenika brambovcem, ki naj bi stal na razpotju na vrhu Humperka.

Septembra lani so kotmirški brambovci občino zaprosili, da bi jim dovolila postavitev spomenika na Humperku. Prvi pogovor s predstavniki občine je bil 28. decembra (takrat je bil župan še Josef Struger). Tedaj so brambovci po daljši razpravi ponudili, da bi bil na spomeniku lahko dvojezičen napis.

Drugi pogovor z njimi je bil 14. februarja letos. Zastopnik EL Jože Wakounig je takrat prebral pismo izjavo, v kateri odklanja spomenik, posvečen samo dogodkom l. 1920. V premislek pa je predlagal spomenik z dvojezičnim napisom, posvečen dogodkom v letih 1920 (plebiscit), 1945 (konec vojne in osvoboditev) in 1955 (podpis državne pogodbe). Tak spomenik pa so brambovci odklonili.

13. marca je bil na kotmirški občini pogovor z zastopniki Zveze koroških partizanov. Tudi ZKP je namreč zaprosila za dovoljenje, da bi postavila spomenik na Humperku (na mestu, kjer bi moral stati brambovski spomenik, je namreč 11. maja 1945, po koncu vojne, padel

partizan Jožef Koren iz Kajzaj pri Bilčovsu). Predsednik EL Jože Wakounig je v tej razpravi izjavil, da je proti obema spomenikoma, ker „s kamnitimi ploščami ne moremo rešiti problemov“, dodal pa je: „Če pa bi dovolili brambovski spomenik, je jasno, da mora občina dovoliti tudi partizanskega!“

29. marca je bil nato še zadnji razgovor med občinskimi predstavniki in brambovci. Župan Götzhaber (SPÖ) je že takrat napovedal, da se bo o spomeniku glasovalo tajno, in to na seji občinskega sveta dne 6. aprila. Na tej seji pa je 13 odbornikov glasovalo proti spomeniku, eden se je vzdržal, pet pa jih je glasovalo zanj. S tem je torej odločeno: večina je postavitev spomenika brambovcem odklonila!

Za bolj čisto občino: soglasno za kanalizacijo

KOTMARA VAS. – Zadnja leta se je v občino Kotmara vas priselilo mnogo ljudi, zato je postalo vedno bolj pereče tudi vprašanje odstranjevanja odpadkov. Od Celovca proti Ilovju že kopljejo jarek za kanalizacijo; to delo bo opravljeno do letošnje jeseni. Najprej bodo na kanal priključili občino Žihpolje. Na svoji zadnji seji pa je tudi kotmirški občinski svet soglasno sklenil, da se bo na to kanalizacijsko omrežje priključila tudi Kotmara vas.

Kotmirški občinski odborniki pa so obravnavali tudi obračunski zaključek za leto 1989, ki je potrdil, da občina vestno gospodari, čeprav zadolženost na občana znaša 800 šilingov. Ob tem pa so najhujši problem občinske ceste, ki še vedno niso urejene. Odbornik EL Jože Wakounig pa je tudi opozoril na

tri ekološke „bombe“: Burgstallerjevo jamo ob cesti proti Čahorčam, nekdanjo občinsko jamo za odlaganje smeti in na odlagališče na Humperku. Poleg tega pa je tudi dejal, da bi bila za kmete potrebna hladilnica in krožek

za prodajo lastnih pridelkov. Na prihodnjih sejah pa bodo obravnavali še nekaj zahtev EL: omejitev hitrosti na 80 oz. 70 km/h na cesti Kotmara vas-Ilovje in predlog, naj občina čimprej zaposli svetovalca za okolje.

Ivan Lukan spet v deželnem vodstvu združenj staršev

CELOVEC. – Predsednik Združenja staršev na ZG in ZRG za Slovence v Celovcu, Ivan P. Lukan je bil pretekli teden ponovno izvoljen v deželno vodstvo združenj staršev na višjih in srednjih šolah na Koroškem. Na volitvah so potrdili tudi dosedanjega predsednika dr. Willija Rainerja ter njegova namestnika inž. Baldurja Prascha ter Haralda Sobeja.

Glavna tema občnega zboranja Deželne zveze Združenj staršev na višjih in srednjih šolah Koroške je bila reforma višje stopnje na splošnoizobraževalnih šolah ter nova oblika mature. Reforma je v strnjeni obliki zastopnikom staršev predstavil deželni šolski nadzornik dv. sv. Scherbant.

V okviru zborovanja je bilo ugotovljeno, da številna Združenja staršev nakupujejo šolsko opremo, kot na primer kopirne aparate, projektorje in druge pripomočke, ki bi jih morala nabavljati ravnatelstva šol.

POSJOJILNICA-BANK BOROVLEJE r.z.o.o.
KREDITBANK FERLACH Postgasse 4 · A-9170 Ferlach
Telefon (0 42 27) 32 35

Posojilnica-Bank Borovlje išče in sprejme **vajenca** za prihodnje šolsko leto. Pogoji so zaključena šolska obveznost in znanje obeh deželnih jezikov. Interesenti naj pošljejo pismene prošnje s priloženim življenjepisom in spričevalom prvega semestra. V primeru, da bo več prijav, bo sprejemni izpit. Učna doba se prične 16. julija. Posojilnica-Bank Borovlje nadalje sprejme absolventa trgovske akademije ali slovenske gimnazije oz. osebo, ki ima izkušnje v bančništvu. Interesenti naj pošljejo pismo prošnje s priloženim življenjepisom in spričevalom. Plača in uvrstitev po dogovoru oz. po kolektivni pogodbi.

CANKARJEV DOM KOLEDAR PRIREDITEV

Sezona 89/90

Št. 8

Petek, 4. maja ob 10. uri in 11.30

SIMFONIČNI MATINEJI ZA GMS
Simfonični orkester Slovenske filharmonije, dirigent **Marko Letonja**, solist **Vladimir Mlinarič**.
program: L. v. Beethoven – Klavirski koncert v Es-duru št. 5 (1. stavek); C. Franck – Simfonija v d-molu (2. in 3. stavek)
velika dvorana, zaključeno za GMS

Nedelja, 6. maja ob 20. uri

Peter Handke **VAROVANEC BI RAD POSTAL SKRBNIK** (Da Mundel will Vor-mund sein)
gostuje **Minoriten Theater** iz Gradca režija **Herald Seuter**, scenografija **Stefan Osterider**, glasba **Marcus Heider**, igra: **Rupert Lehofer** in **Berti Ploll**

Slovenski Avstrijec oziroma avstrijski Slovenec Handke je napisal več gledaliških tekstov. Ta je vsekakor eden bolj nenavadnih, saj ni igralcem namenil nobene besede. Kljub temu pa je zgodba o tem, kako poskuša vsak, ki ima nekoga nad seboj, postati vsaj tako močan, kot je ta nad njim, provokativna in napeta.

Napetost za dva nema bojovnika: Handke je to »nemo igrō« napisal še v šestdesetih letih (priznava leta 1969 v Frankfurtu). Herald Seuter je režiral dramo o varovancu, ki hoče postati tak, kot je njegov skrbnik, z dvema igralcema, živo glasbo Marcusa Heiderja in z živahno, a precizno teatraliko. Na eni strani čutimo naivno in opičjo željo posnemanja, na drugi arogantno hladnost in samozadostnost, deli pa ju ostra meja med absolutno nadvlado in naivno nedolžnostjo. »To ni gledališče igralca niti gledališče režiserja. Ustvarjamo avtorsko gledališče, gledališče, ki daje možnost vsakršnemu avtorstvu – kar je v navezavi s Handkejem še toliko lažje.«
(Herald Seuter)
mala dvorana, 40 din

Od 7. do 11. maja

PODOBE TRENUTKOV

Teden kulture ljubljanskih srednješolcev
mala in okrogla dvorana, 30 din
vsako sredo ob 17. uri

PROMENADNI KONCERT GODBE MILICE

Kidričev park, pred CD, vstopnine ni

Četrtek, 10. maja ob 19.30 in petek, 11. maja ob 19.30

KONCERT SIMFONIČNEGA ORKESTRA SLOVENSKE FILHARMONIJE
modni abonma I in II
dirigent **Uroš Lajovic**
sodelujejo: Ana Pucar-Jerič, Dragica Kovačič, Branko Robiňak, Ivan Sancin, Zbor opere SNG Maribor in Consortium musicum
program: L. v. Beethoven – Simfonija št. 9 v d-molu op. 125
velika dvorana, 140, 120, 100 din

Petek, 11. maja ob 18. uri

FRANZ ROSENZWEIG

predava **Mladen A. Švarc**
v sodelovanju z Društvom 2000
sejna V4, vstop prost

za nedeljo, 13. maja ob 20. uri napovedano gostovanje **Jugoslovanskega dramskega pozorišta**, Beograd /KLICANJE PTIC (Dozivanje ptica) /bo predvidoma 16. junija

Gledališče Helios: **BRIGADE LEPOTE**
gledališka himna

ponovitev – v maju: **ponedeljek, 14., torek, 15., sredo, 16., četrtek, 17., nedelja, 20., sredo, 23., četrtek, 24., četrtek, 31. – vselej ob 21. uri.**
v juniju: 1., 2., 3. ob 21. uri.
ovalna dvorana, 90 din, popustov ni!

Torek, 15. maja ob 11. uri

SLAVNOSTNI KONCERT OB 20-LETNICI GLASBENE MLADINE SLOVENIJE
KVARTET POZAVN Srednje glasbene in baletne šole, Maribor: **Marjan Petrej, Matej Krajter, Fredi Simonič, Mihael Švagan**
SIMFONIČNI ORKESTER Srednje glasbene in baletne šole, Ljubljana dirigent **Franci Rizmal**

Program (Grieg, Gervaise, Petersen, Žitnik, Christensen, Haddad, Beethoven) bo povezovala Mojca Menart
srednja dvorana, zaključeno za GMS

Sreda, 16. maja ob 20. uri

A HEART FULL OF SWING

New Swing Quartet nam bo predstavil

OB 10-LETNICI DELOVANJA CD

Torek, 8. maja ob 19. uri
TRADICIONALNI LITERARNI VEČER OB OBLETNICI CANKARJEVEGA ROJSTVA v sodelovanju z Društvom slovenskih pisateljev (mala dvorana, vstop prost)

Sreda, 9. maja ob 18.30
BELA KRIZANTEMA, okrogla miza, na kateri bodo sodelovali člani Društva slovenskih pisateljev (okrogla dvorana)

Sreda, 9. maja ob 19.30
SVEČANI KONCERT OB 10-LETNICI DELOVANJA CANKARJEVEGA DOMA

KONCERT SIMFONIČNEGA ORKESTRA SLOVENSKE FILHARMONIJE
dirigent **Uroš Lajovic**, solisti: **Ana Pucar-Jerič, Dragica Kovačič, Branko Robiňak, Ivan Sancin**
sodelujeta zbor opere SNG Maribor (zborovodja Maksimilijan Feguš) in Consortium musicum (zborovodja Mirko Cuderman)
program: L. v. Beethoven – Simfonija št. 9 v d-molu op. 125
velika dvorana (zaključeno)

DAN ODPRTIH VRAT

Četrtek, 10. maja

ob 9.30: **MEDVEDKI NA SEMNJU**, otroška matineja z Janezom Bitencem, Metko Dulmin in Borutom Lesjakom (srednja dvorana);
ob 11. uri: **KLOŠAR ALI KAJ SI JE ŽELELO SLAMNATO STRAŠILO**, gledališko-lutkovna predstava z Aljo Tkačev in Nino Skrbinšek (mala dvorana);

ob 11.30: **KOMORNI KONCERT**, učencev glasbene šole Vič Rudnik (Galerija CD);
ob 12. uri: **OTVORITEV NOVEGA SREDIŠČA ZA INFORMACIJE IN PRODAJO VSTOPNIC** v Emonskem prehodu (pasaža Maksimarketa)

ob 12. in 18. uri: **ZAKLADI FRANČIŠKANSKIH SAMOSTANOV BOSNE IN HERCEGOVINE** (Galerija CD);
ob 12. uri: **VETER V MREŽI**, slovenski film, režija Filip Robar Dorin (srednja dvorana);
ob 16. uri: **PROMENADNI KONCERT GODBE MILICE** (Kidričev park);
ob 17. uri: **PREDSTAVITEV ORGEL** s kratkim koncertom (velika dvorana);
ob 19. uri: **MAURICE**, angleški film, režija James Ivory (srednja dvorana);
ob 21. uri: **PRIČETEK POSKUSNEGA PROGRAMA V KLUBU CD**

VSTOP NA PRIREDITVE JE PROST, brezplačne vstopnice za prireditve, ki bodo 10. maja, dvignite pri blagajni CD

svojo novo ploščo.
Pričakujemo tudi goste!
velika dvorana, 110, 90 din

Sreda, 16. maja ob 13. uri

UPORABNA GEOLOGIJA, MINERALOGIJA IN MIKROPALEONTOLOGIJA
predava **prof. dr. Herbert Hagn**, München

v sodelovanju s Slovenskim arheološkim društvom
sejna E1, vstop prost

ob sredah, 16., 23. in 30. maja ob 18. uri

DELAVNICA MARKA POGAČNIKA
UMETNOST SPREMENB
predava **Marko Pogačnik**
(ponovitev)

Letošnja delavnica – osma po vrsti – uvaja udeležence v meditacijo. Delavnica predstavlja meditacijo kot ključno orodje za spoznanje samega sebe, samospreminjanje in uravnoteženje osebnih energetskih in duševnih svetov. okrogla dvorana, 60 din (prodaja vstopnic v kompletih)

Sreda, 16. maja ob 20.30

RITUAL NOVA

Ansambel **Ritual Nova** iz Novega Sada, z **Borisom Kovačem, Nenadom Vrbaškim, Dordem Delibašićem, Velikom Nikolićem-Nikom** in **Ivano Indin**, bo predstavil glasbo z nove plošče, ki so jo posneli na Nizozemskem.
v sodelovanju s **CIDM**
mala dvorana, 50 din

Četrtek, 17. in petek, 18. maja ob 19.30

KONCERT SIMFONIČNEGA ORKESTRA SLOVENSKE FILHARMONIJE

orazni abonma I in II
dirigent **Tadeusz Wojciechowski**
solisti: **Rudi Pok, Aleš Kacjan, Darko Linarič, Maks Strmčnik**
program: J. S. Bach – Brandenburgski koncert št. 4 v G-duru; M. Strmčnik – Koncert za orgle, pojočo žago in okrester; J. Brahms – Simfonija št. 2 v D-duru op. 73
velika dvorana, 100, 80, 60 din

Petek, 18. maja ob 20.30

APERGHIS

Francoski kulturni center **CHARLES NODIER** in CD predstavljata francoski glasbeni eksperimentalni teater – **APERGHIS**, ki nosi ime po svojem najvidnejšem članu.
Razširjanje obzorij in nenavadnost navadnosti. Prislusnite glasbi okoli nas! Zanimivo bo!
mala dvorana, 50 din

B. Slade: **OB LETU OSOREJ**

ponovitve komedije – uspešnice iz produkcije CD
sobota, 19., nedelja, 20., ponedeljek, 28. in torek, 29. maja ob 20. uri okrogla dvorana, 80 din, popustov ni
15. 5. – gostovanje Ravne na Koroškem

Ponedeljek, 21. maja ob 19.30

MILOŠ MLEJNIK, violončelo
REINER GEPP, klavir
srebrni abonma, mednarodni mojstrski cikel
program: B. Britten – Sonata v C-duru op. 65; F. Chopin – Sonata v g-molu op. 65; M. Lipovšek – Balada; A. Schnittke – Sonata (1978)
dvorana Slovenske filharmonije, 60, 50, 40 din

Ponedeljek, 21., torek, 22. in sredo, 23. maja ob 9. in 11. uri

Andrej Rozman **ZLATO JABOLKO**
avtor in režiser **Andrej Rozman – Roza**, dramaturgija: Mojca Kumerdej, Ksenija Hribar; koreografija: Sinja Ožbolt, Tanja Zgonc; scenografija: Gledališče Ane Monro; kostumografija: Mojca M. Pungertar in Lidija Bernik
Plesni teater Ljubljana, Gledališče Ane Monro in **Cankarjev dom** vam še enkrat ponujajo na ogled otroško detektivsko uspešnico lanskega leta, **ZLATO JABOLKO**. Jurko se še vedno podi naokoli, pobija zmaje in se na vse mogoče načine bori za Alencico, predvsem pa bi seveda rad našel čepico sreče za svoje ga očeta-kralja.
PAZITE, DA VAS NE PODERE BULBAGER!!!
srednja dvorana, 30 din

Torek, 22. in sredo, 23. maja ob 19. uri

FILMI ŠTUDENTOV AGRFT
avtorji: **Jan Zakonjšek, Sašo Podgoršek, Zdravko Pečenko, Igor Šterk, Tomo Aleksov, Andrej Košak, Amir Muratović, Veronika Prosenec, Aiken, Igor Zupce, Miha Hočevar** in **Aleš Verbič**
mala dvorana, 20 din

Torek, 22. maja ob 19. uri

VEČER HRVAŠKE LITERATURE
organizatorja: Društvi slovenskih in hrvaških pisateljev v sodelovanju s Cankarjevim domom
vstop prost

Sreda, 23. maja ob 19.30

ORGELSKI VEČER

Miloš Lalošević, orgle
program: G. Frescobaldi – Toccata prima; J. Pachelbel – Dorski preludij in fuga; J. S. Bach – Pastoral v F-duru; L. Sorkočević – Lezioni contrapunto iz 1754, št. 1 v g-molu, št. 2 v e-molu, št. 3 v g-molu in št. 4 v C-duru (orgelska redakcija Miloš Lalošević); F. Liszt – Introitus, Madžarski list, San Francesco; S. Binički – Pater Noster (orgelska transkripcija Miloš Lalošević); M. Lalošević – Per aspera ad astra
velika dvorana, 60,40 din

Četrtek, 24. maja ob 20. uri
KONCERT KOMORNEGA ORKESTRA ACADEMY ST. MARTIN IN THE FIELDS, Velika Britanija
dirigenta **Iona Brown**
program: G. F. Handel – Concerto grosso op. 6 št. 11; M. Tippett – Little Music; J. S. Bach – Brandenburgski koncert št. 3; A. Vivaldi – Štirje letni časi
Komorni orkester Akademije St. Martin in The Fields je eden najznamenitejših komornih orkestrrov na svetu.
velika dvorana, 150, 100, 80 din
(za abonente koncertov RTV Lj in Slovenske filharmonije poseben popust)

Akademijo St. Martin in The Fields je leta 1959 osnoval Sir Neville Marriner. Skupino najboljših londonskih simfoničnih glasbenikov je povezala želja po muziciranju v manjšem instrumentalnem orkestru brez dirigenta. V petdesetih letih so se glasbeni trendi po Evropi zopet obračali k baroku in tudi glasbeniki Akademije St. Martin in The Fields so se pridružili tem usmeritvam. Prvi koncerti orkestra so bili v cerkvi St. Martin in The Fields na londonskem Trafalgar Squaru. Orkester je posnel na gramofonske plošče preko 400 glasbenih del, ki obsegajo glasbeno ustvarjanje od 17. do 20. stoletja.

Za svoje izjemno delo je orkester prejel veliko priznanj in nagrad, med drugimi tudi osem nagrad »Edison«, kanadski Grand Prix in številne zlate plošče.

Četrtek, 24. maja ob 9. do 18. ure.

ZAUPAJMO V LASTNO USTVARJALNOST

3. SREČANJE MLADIH RAZISKOVALCEV IN MENTORJEV LJUBLJANSKE REGIJE

v sodelovanju z Mestnim komitejem za izobraževanje, raziskovalno dejavnost, kulturo in telesno kulturo
sejne V1-V4, vstop prost

Petek, 25. maja ob 20. uri

KONCERT SIMFONIKOV RTV LJUBLJANA

zeleni abonma
dirigent **Martin Fischer-Dieskau**, ZRN
solisti: **Monika Skalar**, violina in **Franc Avsenek**, viola
program: P. Mihečič – Simfonieta za pi-hala, trobila in tolkala; W. A. Mozart – Koncertantna simfonija za violino, violino in orkester v Es-duru, K 364; A. Zemlinsky – Morska deklica, simfonična fantazija
velika dvorana, 100, 80, 60 din

Nedelja, 27. maja ob 10. uri

PILOV »NAJ« VESELOŠOLSKI DIRENDARJ

v sodelovanju s Pionirskim listom
velika dvorana, sejne V1-V4, vstop prost

Torek, 29. maja ob 19.30

LETNI KONCERT APZ TONE TOMŠIČ

dirigent **Jože Fürst**
program: J. Gallus, J. Jež, H. Wolf, P. Šivic, M. Ravel, C. Saint-Seans, F. Martin, O. Messiaen, V. Globokar
velika dvorana, 60, 50, 20% popust za skupine

Torek, 29. in sredo, 30. maja ob 19.30

PRODUKCIJA SREDNJE GLASBENE IN BALETNE SOLE, Ljubljana

srednja dvorana, 50 din

Sreda, 30. maja ob 11. uri

PODELITEV LEVSTIKOVH NAGRADorganizator **Mladinska knjiga**

mala dvorana, vstop prost

Četrtek, 31. maja in petek, 1. junija ob 19.30

KONCERT SIMFONIČNEGA ORKESTRA SLOVENSKE FILHARMONIJE

modni abonma I in II
dirigent **Wolf-Dieter Hauschild**
solistka **Dubravka Tomšič**
program: L. v. Beethoven – Koncert za klavir in orkester št. 2 v B-duru op. 19; G. Mahler – Simfonija št. 5
velika dvorana, 100, 80, 60 din

RAZSTAVE

Do 8. maja: **ENRICO PASQUALI** (Italija), fotografije. (mala fotogalerija)

Do 30. maja: **ZAKLADI FRANČIŠKANSKIH SAMOSTANOV BIH**. Razstava zajema slike, plastike, relikvije, kamnite spomenike, knjige, tekstil in arhivsko gradivo. Material je zbran iz zbirke dvainvajsetih samostanov, šestih rezidenc in treh župnij v BiH. Razstavo nam je posredoval Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Bosne in Hercegovine iz Sarajeva. (Galerija CD, 20, 10 din)
Od 15. maja (otvoritev ob 19. uri) do 16. junija: **AKT V VZHDNOEVROPSKI FOTOGRAFIJI DANES**.

»Angleški jezik uporablja za označitev golega dva izraza: **NUDE** in **NAKED**. **NUDE** je izraz za akt in se povezuje z nekakšno božansko goloto, medtem ko **NAKED** označuje le stanje golote brez privzdigjenosti. Mnogi izdelki vzhodnih avtorjev nam z izjemno čistostjo približajo sliko telesa, ki je bliže izrazu **NAKED** kot pa **NUDE**.« (Giovanna Calvenzi) (sprejemna dvorana)

Od 15. maja (otvoritev ob 19.30) do 25. junija: **GORAN MALIČ**, fotografije.

Fotografije Gorana Maliča so izraz osebnega doživljanja železniške postaje. So podobe zapuščenih vagonov na tirih, po katerih se nikamor več ne pride. Izžarevajo razpoloženje, ki je mračno in na meji tragičnega, zlovesčega. (mala fotogalerija)

INFORMACIJE**CANKARJEV DOM**

kulturni in kongresni center
61000 Ljubljana, Kidričev park 1
YU – Jugoslavija
tlf: 32-111 YU CK KKC
tlf: 061 217-431

V programu lahko pride do sprememb, zato prosimo, da spremljate naše objave v dnevnem časopisju, na radiu in televiziji.

Obiskovalce prosimo, da ne zamujajo pričetka predstav!

BLAGAJNA IN INFORMACIJSKI CENTER

v Emonskem prehodu (pasaža Maximar-keta)
sta odprta vsak delavnik od 13. do 20. ure,
ob sobotah od 9. do 12. ure in uro pred začetkom prireditev, tel. 222-815; centrala CD 221-121
(rezervacije samo za skupine)

Učenci Glasbene šole na Koroškem so nastopili tudi v skupinah

Koncert glasbene šole v Škofičah

Podpornik Villi Ramser

Glasbena šola na Koroškem že vse od svoje ustanovitve prireja koncerte svojih učencev, ob koncu šolskega leta pa se najboljši predstavijo še na centralnem koncertu v Celovcu. Prejšnjo sredo je izvedla področni koncert v Škofičah, kjer je bil to prvi koncert te vrste, zato so bili prireditelji nekoliko v skrbeh, če bo uspel... Toda skrb je bila odveč.

Društvena dvorana nad škofiško posojilnico je bila skoraj premajhna, toliko ljudi se je zbralo, da prislunkejo mladim glasbenikom. Nastopajoči seveda niso bili samo iz Škofič, kjer deluje oddelke šole prvo leto, nastopili so tudi učenci iz drugih krajev Roža in Gur. Predsednik glasbene šole Jožko Hudl je v pozdravu izrazil svoje zadovoljstvo nad dobrim obiskom. Med udeleženci je bil tudi dobrotnik Villi Ramser iz Švice, ki je za Glasbeno šolo na Koroškem kupil kar tri klavirje, njemu je izrekel poseben pozdrav in zahvalo.

V sporedu, ki so ga učenci pripravili z učitelji Julijanom Burdijem, Matevžem Fabjanom, Majdo Golob, Slavkom Goričarjem, Andrejem Grafenauerjem, Ivanom Jankom, Gito Mally, Rajko Puškaš, Jasmino Pogačnik, Marijo Pravst-Bezljaj, Lovrom Sodjem, Melito Stropnik, Andrejem Varlom in Romanom Verdelom, je nastopilo kar 20 posameznikov in skupin, ki so pokazali presenetljivo visoko raven igranja na različnih instrumentih od klavirja, harmonike, saksofona, flaute, kitare in drugih. Za konec pa je nastopil zbor tečajnikov zborovodske šole. Ob tej priložnosti so se prvič predstavili mladi zborovodje Tatjana Tolmajer, Janja Kert in Janez Karner.

Poleg flaute in drugih instrumentov se nekateri učijo tudi igranja na zahtevnem saksofonu

Spet gledališka premiera v Šentjanžu – tokrat otroci z igro „Muca copatarica“

Lansko leto so v Šentjanžu naštudirali „Dobrnika in požigalce“, letos pa z najmlajšimi pripravljajo otroško igro „Muca copatarica“. Pri delu jim pomaga režiser Rado Mužan z Jesenic. Poleg njega pa z otroci vadita še Marica Pinter in Trudi Wieser.

To bo zagotovo lep kulturni dogodek, ki bo privabil številne gledalce, posebno matere, saj bo premiera prav na materinski dan, 13. maja

ob 19. uri pri Tišlerju v Šentjanžu. Prireditelj je domače slovensko prosvetno društvo, ki se odrske prireditve zelo veseli, saj so prav otroci obet za nadaljevanje igralske tradicije v domačem kraju. Nastopili bodo Eva Moschitz, Eva Malle, Benjamin Malle, Rozi Krasnik, Angela Wieser, Lucija Hafner, Natalija in Tamara Pinter. Kot že rečeno, je režiser Rado Mužan, za glasbeno opremo pa skrbi Peter Moschitz.

Mladi igralci, ki se bodo predstavili z igro „Muca copatarica“

Rock skupina Bruji navdušila mladino

Na povabilo SPD „Rož“ in SPZ je v Šentjakobu v Rožu preteklo soboto gostovala hrvaška rock skupina „Bruji“ z Gradiščanskega. Večina mlade slovenske koroške publike skupino pozna z raznih solidarnostnih prireditev.

SDP „Rož“ je že lani zelo uspešno organiziralo prireditve „Majjazz“, ki jo je obiskala pretežno mladina. Tudi letošnji koncert je privabil največ mladih, tudi takih, ki sicer ne obiskujejo slovenskih prireditev. Morda bo ta predprvomajski termin v Šentjakobu postal stalnica za mladino, ki si želi več kvalitetnih glasbenih prireditev.

Kljub številnim priredit-

vam je bila dvorana v Šentjakobu prepolna obiskovalcev, ki so se zbrali z vseh koncev južne Koroške. Bruji so publiki predstavili nov program, ki ga nameravajo še letos posneti na ploščo. Vsebinsko se ukvarjajo predvsem s problemi narodnostnih manjšin in drugih obrobni skupin v naši družbi. Prav tako pomembna tema v tem sklopu je pustošenje domovine, ki poteka v obliki nasilne asimilacije in uničevanja okolja. Publika je Bruje nagradila z bučnim aplavzom, nekateri obiskovalci in društveniki pa so z njimi prepevali še do ranih jutranjih ur.

V.O.

Za Slomškov spomenik

Do septembra leta 1992 bosta slovenska kulturna javnost in Cerkev z več prireditvami počastili spomin na mariborsko delovanje škofa Antona Martina Slomška, velikega narodnega prosvetitelja, pesnika in pisatelja.

Septembra lani je minilo 130 let kar je prenesel sedež lavantinske škofije iz Šentandraž na Koroškem v Maribor. Ta 130-letnica pa hkrati pomeni tudi 130-letnico mariborskega visokega šolstva. Že mesec dni po prihodu v Maribor je Slomšek tam ustanovil semenišče, ki je nato delovalo vseskozi do danes.

Ena od počastitev je postavitve Slomškovega spomenika v Mariboru jeseni leta 1991, ki jo načrtujeta mesto Maribor in mariborski škofijski ordinariat. Druga velika prireditev bo prihodnje leto, ko bodo v mariborskem Pokrajinskem muzeju odprli razstavo o Antonu Martinu Slomšku.

Zaradi vsenarnodnega pomena, ki ga ima Slomšek v slovenski zgodovini, ima tudi akcija za postavitve njegovega spomenika vsenarodni značaj. Zato so obračamo na vse Slovence, doma in na tujem, na posameznike in skupnosti, s prijazno prošnjo, da bi našo skupno akcijo po svojih možnostih denarno podprli.

Prispevke pošljite na naslov: **Spomenik Antonu Martinu Slomšku, št. računa: 51800-743-29819.**

Nasvidenje v Mariboru jeseni 1991 ob otvoritvi Slomškovega spomenika.

Odbor za kulturo Maribor
Škofijski ordinariat
Maribor

KKZ vabi na Linhartov „veseli dan“

Konec tega tedna si bomo imeli priložnost ogledati čudovito gledališko predstavo. V organizaciji Krščanske kulturne zveze in krajevnih prosvetnih društev bo v soboto in nedeljo na Koroškem gostoval ansambel Mestnega gledališča ljubljanskega z Linhartovim „Ta veseli dan ali Matiček se ženi“.

Datum	Kraj	PRIREDITVE	Prireditelj
Petek 4. 5. 20.30	Kulturna taberna Pri Joklnu v Celovcu	LITERARNO BRANJE – Andrea Konrad in Fabjan Hafner bereta iz svojih del	Kulturno društvo „Pri Joklnu“
Sobota 5. 5. 20.00	kulturni dom v Šentprimozu	TA VESELI DAN ALI MATIČEK SE ŽENI gostuje: Mestno gledališče ljubljansko V nedeljo, 6. maja, ob 14. uri pri Cingelcu na Trati in ob 20. uri v fami dvorani v Šentjakobu v Rožu	KKZ
Sobota 5. 5. 19.30	pri Adamu v Svečah	80 LET KOČNE sodelujejo: MoPZ Kočna, cerkveni pevski zbor, Fantje izpod grmade (Trst) in Tamburaši Šentjanž	SPD „Kočna“
Sobota 5. 5. 20.00	pri Florjanu v Vogrčah	GLEDALIŠKA PREDSTAVA „DOMOV“ (Felix Mitterer) gostuje: gledališka skupina SPD „Radiše“	SPD „Edinost“
Sobota 5. 5. 19.30	pri Mežnarju v Kotmari vasi	„45 LET OD KONCA SVETOVNE VOJNE, 35 LET OD PODPISA AVSTRIJSKE DRŽAVNE POGODBE“ predava: dr. Avguštin Malle	SPD „Gorjanci“
Nedelja 6. 5. 20.00	farna dvorana v Šmihelu	KONCERT – nastopajo: MePZ „Gorotan“, družina Lipuš, otroški zbor Šmihel in tercet saksofonistk	
Slovensko prosvetno društvo „Edinost“ v Pilberku organizira LETOVANJE OTROK NA MORJU v času od 4. do 14. avgusta 1990 v Baški na otoku Krk. Cena znaša 1.700 šil. Prijave so možne do 25. maja 1990 na posojilnici v Pilberku.			
Četrtek 10. 5. 19.30	konferenčna dvorana Delavske zbornice v Celovcu	PODIJSKA DISKUSIJA – KAJ IN KAKO PRAZNUJEMO 10. OKTOBRA?	
Sobota 12. 5. 20.00	pri Kovaču na Obirskem	MATERINSKA PROSLAVA IN PREDSTAVITEV DOKUMENTACIJSKEGA DELA O OBIRSKEM NAREČJU – delo je napisal naš rojak, univ. asistent mag. dr. Ludvik Karničar. Spored bodo sooblikovali domačini s petjem in recitalom v narečju; uvodne besede dv. sv. dr. Pavel Apovnik	SPD „V. Polanšek“
Sobota 12. 5. 20.00	ljudska šola v Žitari vasi	SPOMLADANSKI KONCERT	SPD „Trta“
Sobota 12. 5. 19.30	kulturni dom v Šentprimozu	MATERINSKA PROSLAVA – spored oblikujejo: otroci iz vrtca, učenci ljudske šole, učenci glasbene šole in mlajši mladinski zbor	SPD „Danica“
Nedelja 13. 5. 19.30	v gostilni pri Miklavžu, Bilčevs	MATERINSKA PROSLAVA	SPD „Bilka“
Nedelja 13. 5. 14.30	gostilna Folta v Sl. Plajberku	MATERINSKA PROSLAVA nastopajo: Kvartet bratov Smrtnik in domači zbor	SPD „Vrtača“

MENJAVA DENARJA (VALUTE) dne 2. 5. 1990

		dobite (šil.)	plačate (šil.)
za 1 ameriški dolar	\$	11,60	12,20
za 1 angleški funt	£	18,95	19,95
za 100 franc. frankov	f	205,00	215,00
za 100 ital. lir	Lit	0,935	0,985
za 100 dinarjev	DIN	90,00	110,00
za 100 švic. frankov	sfr	798,00	822,00
za 100 holand. guldnov	Hfl	617,00	635,00
za 100 nemških mark	DM	693,90	711,90

Posreduje: Posojilnica-Bank
Zveza-Bank, Celovec

LOTTO

TOTO

10 19 24 26 37 42 (43) X12 XX1 111 212
Joker: 526846 b.j. Stava: 0:0, 2:0, 0:1, 1:1 b.j.

SLOVENSKI VESTNIK

Nadstrankarski
časopis
koroških Slovencev

Uredništvo/Redaktion: Tarviser Straža 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, Telefon 0463/514300-30 do 34, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Usmerjenost lista/Blattlinie: seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Glavni urednik/Chefredakteur: Ivan P. Lukan

Uredniki: Andrej Kokot, Andrej Mohar.

Izdajatelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Straža 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefon 0463/514300, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Tisk/Druck: Založniška in tiskarska družba z o.j. Drava, Tarviser Straža 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30 do 34 in 40, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Oglaš/Anzeigen: Tarviser Straža 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30 do 34 in 40, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Zastopstvo za Jugoslavijo: ADIT-DZS, Glonarjeva 8, 61000 Ljubljana, Slovenija, telefon 061/329761, telefaks 061/311123.

Letna naročnina: za Avstrijo 370 šil. (za penzioniste 280 šil.); za Jugoslavijo 400 din. (za penzioniste 310 din.).

SLOVENSKA ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA

Mikschallee 4,
9020 Celovec, telefon:
(0 463) 32 385

Vrtnarstvo

BAJEC Viktor Vrtnarjenje pod folijo in steklom: napotki za uspešno vrtnarjenje. – Lj.: Kmečki glas. – 419 str.: ilustr.

BECKETT Kenneth A. Vrt v lončkih: razkošje rastlin na balkonu, terasi in dvorišču. – Lj.: CZNG. – 167 str.: barvne ilustr.

BERNATZKY Aloys Vrtni koledar: svetovalec za vse leto. – Lj.: Mladinska knjiga. – 147 str.: ilustr.

BIGGS Tony Pridelovanje vrtnin: solatnice, kapusnice, stročnice, korenovke, plovce, dišavnice. – Lj.: ČZP Kmečki glas. – 228 str.: barvne ilustr.

GOLOB Izidor Vrt in letni časi: priručnik o vrtnih rastlinah. – V Lj.: Prešernova družba. – 198 str.: barvne ilustr.

LARKCOM Joy Solatni vrt: pridelovanje zelenjadnic na organski način. – Lj.: CZNG. – 166 str.: barvne ilustr.

UREDITEV VRTA: vse o načrtovanju in pripravi za zares uspešno vrtnarsko leto. – [Lj.]: Mladinska knjiga. – 144 str.: barvne ilustr. (Več veselja z vrtom)

„Ein weiterer Schritt in Richtung Segregation...“

(Fortsetzung von Seite 4)

Kärnten nicht fördert. Mit dieser organisatorischen Maßnahme wird jedoch nur eine Regelung getroffen, die von jenen gefordert wird, die auch am stärksten an der Gestaltung des interkulturellen Klimas verantwortlich sind.

Mit „Slowenisch als unverbundene Übung“ wird unter dem Deckmantel der Förderung die sprachliche und kulturelle Submersion von dafür gemeldeten Kindern betrieben: Kein Erwerb des Slowenischen, sondern forciertes Erwerb der deutschen Sprache und die zunehmende Ausgrenzung des Slowenischen aus dem Schulalltag sind das eigentliche Ziel. Solche Annahmen bestätigen unzählige soziolinguistische und pädagogische Untersuchungen über die Effizienz von sprachlichen Ergänzungs- und fakultativen Unterricht (vgl. BOOS-NÜNNING 1983; CUMMINS 1982, 1983; RADTKE 1985; SWAIN 1984).

Um ein sichtbares Zeichen der Förderung des Slowenischen und des interkulturellen Lernens zu setzen, fordern wir den Gesetzgeber auf, Voraussetzungen zu schaffen, daß alle öffentlichen Kindergärten im gesamten Geltungsbereich des Minderheitenschulwesens zweisprachig geführt werden.

Zu Artikel II, insbes. Abs. 1 und 5

Grundsätzlich wird die Einrichtung einer zweisprachigen Handelsakademie begrüßt. Die Zugangsregelungen sind jedoch nicht akzeptabel. Eine Ausschließung österreichischer Staatsbürger, die sich zum deutschsprachigen

Mehrheitsvolk bekennen, widerspricht dem Art. 14, Abs. 6 BVG. Die zweisprachige Handelsakademie ist eine öffentliche Schule, die jedem zugänglich sein muß, sofern er die dafür erforderlichen Leistungsvoraussetzungen mitbringt.

Ebenso unannehmbar ist die Bestimmung, wonach in die zweisprachige Handelsakademie nur Schüler österreichischer Staatsbürgerschaft aufzunehmen sind, was ausdrücklich den Zugangsbestimmungen an sonstigen AHS und BHS widerspricht. Eine solche Zugangsregelung gibt nur Anlaß zu diversen Vermutungen und Spekulationen, gegen welche – zwar nicht genannt, aber gedacht – Schülerinnengruppen sich diese Formulierung richtet. Sollten damit potentielle Schülerinnen aus dem benachbarten Slowenien oder Julisch-Venetien gemeint sein, so ist eine derartige Ausschlussregelung weder im Sinne der Öffnung von Grenzen noch im Sinne der Förderung von Mehrsprachigkeit und der Völkerverständigung allgemein.

Wir plädieren dafür, daß beide genannten Zugangsregelungen restlos gestrichen werden und die zweisprachige Handelsakademie eine für alle zugängliche Ausbildungsinstitution wird.

Zu Artikel III

Der Versuch, die für den Slowenischunterricht interessierten Schülerinnen durch verschiedene Sortierungsmaßnahmen aufzusplitteln, um so eine potentielle Basis für den Ausbau des zweisprachigen Schulwesens zu verhindern, zieht sich durch den gesamten Novellierungsentwurf. Auch bei der Zeugnisregelung versucht man diese unpädagogi-

sche Schülerinnensortierungsmaßnahme zu verankern. Es müßte eine Selbstverständlichkeit sein, daß alle zum zweisprachigen Unterricht angemeldeten Kinder ein zweisprachiges Jahreszeugnis bzw. eine zweisprachige Schulnachricht erhalten. Nachdem die Anmeldung zum zweisprachigen Unterricht ohnehin eine nicht immer leicht zu bewältigende Hürde darstellt, sollten die Erziehungsberechtigten nicht einmal mehr aufgefordert werden, die sprachliche Ausgestaltungsform der Zeugnisse zu verlangen.

Die Bestimmung, wonach Zeugnisse je nach Antrag entweder in Deutsch und Slowenisch oder nur in Deutsch auszustellen sind, zielt letztlich darauf ab, bei angemeldeten SchülerInnen zwei verschiedene Gruppen einzurichten. Selbst das Zeugnis wird zu einem Sortierungs- und Teilungsinstrument.

Es geht nicht an, daß der Erhalt des zweisprachigen Schulwesens und die Dokumentation der Zweisprachigkeit völlig vom Wohlwollen und der Freiwilligkeit der Erziehungsberechtigten abhängig gemacht werden. Wir sind der Auffassung, daß der Ausbau des zweisprachigen Schulsystems, die Sichtbarmachung der Zweisprachigkeit sowie deren öffentliche Akzeptierung in die Verantwortung des Gesetzgebers gehören. Von daher sind alle Maßnahmen zu unterbinden, die die Zweisprachigkeit nur von Zivilcourage, Mut, Wohlwollen und Engagement der Erziehungsberechtigten abhängig machen. Das Ausstellen von zweisprachigen Zeugnissen für alle zum zweisprachigen Unterricht angemeldeten Kinder gehört zu den Aufgaben der zuständigen Schulbehörden,

für dessen Verwirklichung sie Verantwortung tragen.

Am Beispiel des Bundesgymnasiums für Slowenen fällt die Zeugnisbestimmung im vorliegenden Entwurf sogar hinter die derzeitige Praxis. Während bislang an der genannten Anstalt ohne Antragstellung der Erziehungsberechtigten alle SchülerInnen ein zweisprachiges Zeugnis erhalten, müßten in Zukunft zweisprachige Dokumente explizit angefordert werden.

Zusammenfassung

Der derzeitige Entwurf für eine Novellierung des Minderheitenschulgesetzes ist ein weiterer Schritt in Richtung Segregation. Insgesamt werden jene Befürchtungen und Prognosen Realität, die unabhängige Experten und Expertinnen mehrmals während der aktuellen Schuldiskussion geäußert haben, nämlich: Die einmal akzeptierte Trennung wird sich nicht auflösen lassen und wird auch auf andere Bereiche übergreifen.

Mit der Umsetzung dieser Novelle kann man nicht mehr von einheitlichen und allgemein verbindlichen Strukturen des zweisprachigen Schulsystems sprechen. Die beabsichtigte Einschränkung des derzeitigen autochthonen Siedlungsgebietes bzw. Geltungsbereichs des Minderheitenschulgesetzes (mindestens der Umfang der zweisprachigen Schulen von 1958/59) und die Aufspaltung der potentiell interessierten SchülerInnen bedeuten eine massive Bedrohung noch funktionierender Bereiche des zweisprachigen Schulsystems in Kärnten. Damit ist aber die weitere Entwicklung

und Existenz der slowenischen Volksgruppe insgesamt infragegestellt.

Aus diesem Grunde sprachen wir uns gegen den derzeitigen Novellierungsentwurf aus und appellieren an die politischen Verantwortlichen in Österreich, diese Novelle nicht anzunehmen. Darüber hinaus sehen wir keinen Grund, ein Minderheitenschulverfassungsgesetz nur für die slowenische und kroatische Volksgruppe zu verabschieden. Der Art. 7 Z 2 StV ist unmittelbar anwendbar und es besteht kein Bedarf, in einem Hush-Hush-Verfahren weitreichende verfassungsrechtliche Bestimmungen zu erlassen. Es geht nicht an, daß eine so sensible Materie wie ein Schulverfassungsgesetz für österreichische Volksgruppen ohne Einbeziehung von Experten (Pädagogen, Politologen, Psychologen, Sprachwissenschaftler, Historiker und Juristen) und ohne Einbeziehung von betroffenen Volksgruppen durchgesetzt wird.

Deshalb schlagen wir vor, die Österreichische Rektorenkonferenz unter Einbindung internationaler Experten und Expertinnen sowie der betroffenen Volksgruppen mit der Ausarbeitung einer Novelle zum Minderheitenschulgesetz und eines österreichweiten Schulgesetzes für österreichische Volksgruppen zu beauftragen. Ein solcher Auftrag kann erst nach dem Abschluß der Tätigkeit der sog. Begleitkommission des Kärntner Minderheitenschulwesens erteilt werden. Von daher sind auch der vorliegende Novellierungsentwurf und der Entwurf für ein Minderheitenschulverfassungsgesetz eine nicht annehmbare Präjudizierung von Ergebnissen der sog. Begleitkommission.

TV AVSTRIJA 1		TV AVSTRIJA 2	TV SLOVENIJA	TE DNI NA TELEVIZIJI
PE 4.5.	9.05 Sinha Moca; 10.30 Rop zlata v Londonu; 14.00 Primer za playboja; 15.30 Otroški spored; 18.00 Mi; 18.30 Dom za živali; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Šport; 20.15 Akti XY nereseni; 21.20 Pravnik Kreuzberg; 22.05 Pogledi s strani; 22.15 Za ljubitelje filma; 22.45 Zaklad Sierre Madre; 0.45 Akti XY nereseni; 0.55 Poročila.	16.25 Leksikon umetnikov; 16.45 Dream West – veliki sen; 17.30 Družina človek; 18.00 Sinha Moca; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Diagnoza; 21.00 Knjiga meseca; 21.20 Kranjska klobasa s sokom; 22.00 Čas v sliki; Šport; 22.50 Dekalog, ena; 23.50 Apitting image; 1.30 Poročila.	9.00 Spored za otroke: Skadarsko jezero; Bill Oddie v raji; Ptice na Kosovu; Bluebell; 15.55 Žarišče; 16.30 Dnevnik; 16.45 Tednik; 17.50 Spored za otroke: Ku-ku: Škrat zahaja; Poltrona expres; Noro, norejša, norišnica; 19.00 Risanka; 19.59 Zrcalo tedna; 20.20 Bajke na Slovenskem; 20.55 Smileyjevi ljudje; Dnevnik; 23.05 Mesto v oblasti.	 Film o usodi boksarskega šampiona Sobota, 5. 5. 1990, TV A2, 20.15 – Streets of Gold je naslov ameriškega filma v soboto zvečer. Film prikazuje usodo ruskega boksarskega prvaka, ki živi v New Yorku in dela v kuhinji neke restavracije, iz razočaranja se vdaja pijači. Ko spozna dva mlada talentirana boksarja, se njegovo življenje spremeni. V glavni vlogi nastopa Kalus Maria Brandauer. Song kontest 1990 iz Zagreba Sobota, 5. 5. 1990, TV A1, 21.00 – To je gotovo največji trenutek za popevkarje, ki se bodo potegovali za prvo mesto letošnjega Song kontesta, ki ga bodo tokrat prenašali iz Zagreba. Računajo, da bo oddajo gledalo nekaj sto milijonov ljudi. Avstrijo bo tokrat zastopala simpatična Simone. Ljubezenski film s hudim koncem Nedelja, 6. 5. 1990, TV A2, 22.10 – V glavni vlogi nastopa znani Marcello Mastroianni, njegova partnerica pa je Sonia Braga. Nenavadna ljubezenska zgodba se konča z zakonom, v katerem žena postane nezvesta.
	9.05 Sinha Moca; 11.00 Dediščina Guldenburgovih; 14.05 Gradovi na področju Bodenskega jezera; 14.30 Naš Pauker je najboljši; 16.00 Spored za otroke; 18.00 Panoptikum; 18.30 Nogomet; 19.00 2x7; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; Šport; 20.15 Najboljše iz oddaj „Harald in Eddi“; 21.00 Grand prix Evrovizije 1990 iz Zagreba; 0.05 Gola mrlička.	14.45 Leksikon umetnikov; 15.05 Glasba v času ruskih carjev; 16.00 Moja najljubša viža; 17.00 Evromusica; 18.00 Sinha Moca; 18.30 Slika Avstrije; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Streets of Gold; 21.50 Športna reportaža; 22.20 Benny Hill; 22.45 Maska za smrt; 0.10 Poročila.	9.00 Spored za otroke: Radovedni Taček; Lonček kuhaj; P. Voranc: Solzice; Ciciban, dober dan; 11.45 Koroška poje '89; 14.30 Pesem upora; 16.30 Dnevnik; 16.45 Spored za otroke; 16.55 Ciklus filmov W. Disneya; Davy Crocket; 19.00 Risanka; Dnevnik; 21.00 Pesem Evrovizije '90; 0.05 J. Gould: Greh; 0.55 Jutranji napovedovalec.	
	9.05 Avstrija II; 10.35 Obzornik; 11.00 Ura tiska; 14.05 Blišč hiše Amberson; 15.30 Spored za otroke; 17.00 X-Large; 18.30 Dom za živali; 19.15 Loto: žreb; 19.30 Čas v sliki; Šport; 20.15 Jaz o sebi; 21.10 Macbeth, opera; 23.35 Aktualno; 23.40 Sinfonični koncert; 1.00 Poročila.	9.00 Kulturni obzornik; 10.15 The secret of Macbeth; 13.00 Dober dan, Koroška ; 14.30 Športno popoldne; 17.15 Klub seniorjev; 18.00 Sinha Moca; 18.30 Slika Avstrije; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; 19.48 Primer za ljudskega pravobranilca; 20.15 Uhelj diktatorja; 22.10 Gabriela; 23.45 Serpico; 0.30 Šport; Poročila.	8.45 Otroška matineja: Živ žav; Poltrona expres; Noro, norejša, norišnica; 10.15 J. Gould: Greh; 11.00 Alo, alo, zabavno humoristična serija; 11.30 Kvartet bratov Smrtnik in Obirski ženski oktet; 14.10 Formula 1; 14.55 Kolo sreče; 16.30 Dnevnik; 16.45 Visoka Sierra; Risanka; Dnevnik; 20.05 Balkan ekspres; 20.55 Zdravo; Dnevnik.	
	9.05 Sinha Moca; 10.30 Pravnik Kreuzberg; 14.50 Batman; 14.40 Hiša na Eaton trgu; 15.30 Otroški spored; 18.00 Mi; 18.30 Dom za živali; 19.30 Čas v sliki; Vreme; 20.00 Šport; 20.15 Šport v ponedeljek; 21.15 Hunter; 22.00 Pogledi s strani; 22.10 O filmih; 22.40 Trenutki neznosti; 0.10 Aktualno; 0.15 Serpico; 1.00 Poročila.	16.40 Leksikon umetnikov; 16.45 Eva je živila v Afriki; 17.30 Lindenstraß; 18.00 Sinha Moca; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Hotel Paradis; 21.15 Šiling, gospodarski magazin; 22.00 Čas v sliki; 22.25 Otto Neurath; 23.15 Nočni studio; 0.10 Aktualno.	9.00 Spored za otroke: Baš čelik; Da ne bi bolelo: Kajenje; 9.45 Mladinski pevski festival Celje '89; 15.35 Sova – Skupaj na sledi; 16.30 Dnevnik; 16.45 Zdravo; 18.10 Spored za otroke: Radovedni Taček; Alice v deželi Risb; 19.00 Risanka; Dnevnik; 20.05 Človek, ki je vedel, kje je sever in kje jug; 21.10 Osmi dan; Dnevnik; 23.20 Sova – Skupaj na sledi.	

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE

18.10–19.00

Petek, 4. 5.

Hugo Wolf – razstava v Slovenj Gradcu

Sobota, 5. 5.

Od pesmi do pesmi – od srca do srca

Nedelja, 6. 5.

6.30–7.00: Dobro jutro na Koroškem

Duhovna misel (žpk. F. Zergoi)

18.10–18.30:

Dogodki in odmevi

Ponedeljek, 7. 5.

Sveži zvoki – delo v glasbeni šoli

Dober dan, Koroška

Spored za 6. 5. 1990, ob 13.00, TV A2

predvidoma z naslednjimi prispevki:

- Nakupovalna mrzlica sosedov iz Slovenije
- Peršmanov muzej
- Milan Blažej: mladi umetnik iz Podjune
- Dr. Ludvik Karničar je predstavil knjigo o obirskem narečju
- Otroci pripovedujejo
- Nogomet: Sele
- Video: shopping

„Bratska pomoč“ – Obir rešil SŠZ

Šahisti Slovenske športne zveze/Drava-Posojilnica Celovec II bodo tudi v prihodnji sezoni igrali v 1. razredu! Kljub porazu 2,5:5,5 proti Gospe sveti so obdržali predzadnje mesto na lestvici, iz razreda pa so izpadli železničarji iz Sentvida, ki so ekipi SŠK „Obir“ iz Železne Kaple podlegli kar s 1:7.

Perspektivno moštvo „Obirja“ je kljub visoki zmagi v zadnjem kolu postalo le viceprvak, toda za prihodnjo sezono so si Kapelčani zasta-

vili osvojitev naslova ter vzpon v spodnjo ligo. Pogodbo z „legionarjem“ Dušanom Jokovičem so že spravili „pod streho“, zaželen igralec, ki bi okrepil moštvo v prihodnji sezoni pa je „zgubljeni sin“ Justin Polanšek, sedaj še prijavljen pri SŠZ.

Sekcijski vodja SŠZ Ivan Lukan k morebitnemu prestopu: „Justin sicer več kot eno sezono ni igral v našem moštvu, je pa dragocen igralec. To je s svojimi nastopi za SŠZ že dokazal. S strani

našega kluba ga ne bomo ovirali, osebno pa sem mnenja, naj se sam odloči.

V zadnji tekmi šahovskega prvenstva 1989/90 so za SŠK „Obir“ zmagali: Dušan Jokovič, Johann in Harald Wolte, ravnatelj Hanzi Stossier, Mirko Pasterk in Josef Hanschou, remizirala pa sta Hans-Christian Wolte in Peter Jammer.

Druga ekipa Slovenske športne zveze/Drava je v zadnjem kolu gostovala v Gospe sveti in izgubila proti kamaj-

šnjemu drugemu moštvu SK Percher z 2,5:5,5. Za točke v moštvu SŠZ/Drava so se borili Rupert Reichmann, mag. Mirko Laussegger, mag. Peter Waldhauser, dr. Hanzi Gasser, Antonija Einspieler, Robert Hedenik ter mladinska igralca Boris in Marko Gallob. Zmagala sta Marko Gallob in dr. Hanzi Gasser, Robert Hedenik, eden najbolj konstantnih igralcev v moštvu, pa je dosegel remi. Osvojene točke pa so zadostovale za obstoj.

V Bilčovsu Boris Gallob najboljši

Naraščaj med šahisti Slovenske športne zveze se je uveljavil tudi na velikonočnem šahovskem turnirju v Velinji vasi, ki sta ga priredila SPD „Bilka“ iz Bilčova in Slovenska športna zveza iz Celovca. V skupini pod 16 let je zmagal Boris Gallob s 4 točkami iz 5 partij. Sledijo: Borut Živkovič in Hanzi Einspieler (oba 3,5), Marko Gallob (3), Mihi Seher (1) in Tevži Seher (0,5). Tekmovanje je brezhibno vodil Rupert Reichmann.

Robert Hedenik

Dušan Jokovič bo tudi v prihodnji sezoni igral za SŠK „Obir“

Justin Polanšek, spet pri SŠZ?

Finale pokala v Bilčovsu

Slovenska športna zveza je prireditelj letošnjega deželne finala za koroški šahovski pokal med moštvi ASK/KSV Celovec in Bekštanjem. Dvoboj na štirih deskah se bo začel v soboto, 5. maja, ob 15. uri pri Miklavžu v Bilčovsu. Vsi prijatelji vrhunskega šaha pristočno vabljeni!

Spet le ena točka za SAK

Slovenski atletski klub je očitno pozabil, kako je mogoče zmagati. Igralci se namreč tudi minulo nedeljo niso izkazali proti Brežam: vse preveč nerodni so bili pred nasprotnikovimi vrati, vse premalo natančni so bili pri podajah, gledalci pa so imeli v nekaterih trenutkih občutek, da nekaterim posameznikom manjka prave volje za moštveno igro, solo vložki pa proti dosledni obrambi Brežanov že od vsega začetka niso bili kaj obetavni.

Tako je mogoče o tekmi SAK – Breže poročati le to, da je trener Jagodič po izpadu Franca Sadjaka (četrti rumeni karton) tokrat

tvegal poskus: Marjan Velik je v prvem polčasu igral kot ofenzivni branilec in treba je reči, da je svojo nalogo dobro opravil.

Sicer pa je v obrambi SAK zelo dobro igral Peter Stern, ki pa si zapravlja precej simpatij s tem, ker neprestano kriči tudi nad svojimi soigralci. Prav tega tako izkušenemu igralcu ne bi bilo treba. Treba pa je tudi reči, da je Lojze Sadjak kljub poškodbi že na začetku tekme stisnil zobe in odigral odlično tekmo. Morda bi še dodali, da se je ozdraveli Erwin Galo sicer prizadeval, da pa mu tega dne ni kaj dosti uspevalo.

Peter Stern (levo), eden najboljših pri SAK.

Slika: Mohar

Kdo drugi kot Ani Müller- Klemenjak?

Koroška prvakinja v teku na 10.000 metrov je postala – kako bi sicer moglo biti drugače – rojakinja Ani Müller Klemenjak, ki tekmuje za DSG Podgorje.

Naslov je osvojila s časom 35:26,07, s tem pa je zapustila za seboj drugouvrščeno klubsko kolegico Bärbl Pogelschek kar za 13 minut. Zdaj Klemenjakova upa, da bo izpolnila normo za evropsko prvenstvo (33:10), saj bi ji to uspelo s ponovitvijo svojega osebnega rekorda (32:57).

Kljub turbanu: Lojze Sadjak

Selanom ne gre

Selani so sicer v nedeljo in torek dosegli kar pet zadetkov, to je četrtino vseh doslej doseženih, kljub temu pa so iz obeh dvobojev odšli poraženi. Predvsem v Pokrčah se je vsakdo čudil, da so Selani kar trikrat zadeli, toda obramba je v isti sapi dopustila kar pet protizadetkov. Sploh je bila ta tekma v znamenju grobih napak obrambe, saj se Pokrčanom niti ni bilo treba posebej potruditi – pri vseh zadetkih jim je namreč tako rekoč pomagala obrambna vrsta Selanov. Kljub temu pa bi se sko-

raj zgodil čudež – beri: zmaga Selanov –, če njihovi napadalci ne bi že v prvem polčasu zapravlili vsaj štiri stoodstotne možnosti.

Nič kaj dosti drugačna pa ni bila tudi druga tekma Selanov, ko so na stadionu pod Košuto gostili Reichenfels: dva zadetka sta bila tokrat premalo, gostje so Silva Uznika premagali trikrat.

V podjunskelem derbiju pa je bila v Globasnici napeta tekma, v kateri bi bili gostje iz Železne Kaple lahko celo zmagali. Toda remi je bil pravzaprav pravičen.

NOGOMETNO OGLEDALO

SAK – Breže 0:0 (0:0)

Trnja vas, 300 gledalcev, sodnik Kandolf (slab); **postava SAK:** Oraže; Čertov, Stern, L. Sadjak, Velik; Urank, Kreutz, M. Sadjak (61. Hanser), Galo; Florijančič, Blajs. **Ostali rezultati:** Wietersdorf – Pliberk 0:0, Mölltal – Trg 0:1, Irschen – ATSV Wolfsberg 1:0, FC Sentvid – Klopini 0:1, WAC – Rapid Lienz 2:0, ATUS Borovlje – VSV/Beljak 2:2.

Ruda – Bilčovs 2:2 (1:1)

Ruda, 300 gledalcev, sodnik Hitzzenhammer (odličen); **postava Bilčovsa:** H. Schanig; Partl, Schlemitz, F. Quantschnig, J. Kuess; G. Schanig, S. Quantschnig, Ogris, A. Quantschnig; W. Kuess, Hobel. **Gola za Bilčovs:** Hobel (4.), W. Kuess (62.).

Žitara vas – Mostič 0:2 (0:1)

Žitara vas, 250 gledalcev, sodnik Radl (povprečen); **postava Žitare vasi:** Preschern; Komposch, Bosnjak, G. Tazoll, R. Tazoll; Plaßnig (15. Drobesh), Jann, Hösl, Kapus; Markowitz, Hribar. **Ostali rezultati:** Treibach – Dobrla vas 6:0 (3:0), ASK Celovec – ASV Celovec 2:2, Žrelec – Mostič 2:0, Liebenfels – Bad St. Leonhard 3:1, Frantschach – Vetrinj 0:0, Frantschach – Liebenfels 0:2.

Pokrče – Sele 5:3 (2:2)

Pokrče, 200 gledalcev, sodnik Stauber (slab); **postava Selanov:** Silvo Uznik; Siegfried Uznik, Fl. Oraže, Ando Oraže, Stern; Pristovnik (75. Božič), Hribnik, P. Čertov; Tropper, Ahim Oraže, Mario Oraže (55. Mario Mak). **Goli za Selane:** Ahim Oraže (11.), Siegf. Uznik (42.), Pavel Čertov (88., enajstmetrovka). **Ostali rezultati:** Reichenfels – Grebinj 0:2, Šentpavel – Podkrnos 1:1, Globasnica – Žel. Kapla 1:1, Sinča vas – Labot 2:0, Sele – Reichenfels 2:3, Grebinj – Labot 1:0, Šmihel – Velikovec odpovedano, Galicija – Metlova preloženo.

Koroška liga

1. WAC	20	11	8	1	37:13	30
2. Trg	20	12	4	4	27:13	28
3. Pliberk	20	11	4	5	33:19	26
4. SAK	20	7	11	2	21:12	25
5. Wietersdorf	20	10	4	6	34:17	24
6. FC Sentvid	20	6	10	4	17:12	22
7. Lienz	20	8	4	8	34:30	20
8. Klopini	20	7	5	8	26:35	19
9. VSV/Beljak	19	6	6	7	24:21	18
10. Breže	20	6	6	8	32:35	18
11. Borovlje	20	5	6	9	24:30	16
12. Mölltal	20	5	3	12	15:31	13
13. Wolfsberg	20	5	3	12	18:36	13
14. Irschen	19	2	2	15	12:50	6

Spodnja liga-vzhod

1. Treibach	20	11	6	3	35:15	28
2. ASK Celovec	20	11	5	4	44:24	27
3. Liebenfels	20	10	7	3	33:20	27
4. Žrelec	20	11	3	6	39:18	25
5. Šentandraž	20	6	10	4	26:30	22
6. Vetrinj	20	6	8	6	20:17	20
7. Mostič	20	7	6	7	25:28	20
8. St. Leonhard	20	6	8	6	20:23	20
9. ASV Celovec	20	6	7	7	27:24	19
10. Bilčovs	20	4	11	5	25:25	19
11. Ruda	20	7	5	8	20:26	19
12. Žitara vas	20	5	7	8	16:27	17
13. Dobrla vas	20	2	5	13	14:38	9
14. Frantschach	20	3	2	15	18:47	8

Spodnja liga-zahod

1. Matrei	20	11	5	4	52:22	27
2. Brnca	20	10	5	5	42:30	25
3. Lendorf	20	10	5	5	33:25	25
4. Trebinje	20	10	4	6	25:23	24
5. Šmohor	20	7	7	6	33:29	21
6. Baško jezero	20	9	3	8	28:34	21
7. Rožek	20	7	6	7	36:33	20
8. Sachsenburg	20	8	3	9	32:46	19
9. Šentjakob	20	7	3	10	33:32	17
10. Landskron	20	6	5	9	22:23	17
11. Baldramsdl	20	7	3	10	35:39	17
12. Magdalen	20	5	6	9	26:36	16
13. Radenthein	20	6	4	10	30:45	16
14. Vernberk	20	5	5	10	26:36	15

1. razred D

1. Velikovec	19	17	1	1	66:9	35
2. Grebinj	19	14	3	2	35:11	31
3. Metlova	19	11	4	4	43:22	26
4. Šentpavel	20	7	8	5	26:25	22
5. Pokrče	20	9	2	9	31:26	20
6. Železna Kapla	20	6	8	6	31:33	20
7. Podkrnos	20	7	4	9	27:36	18
8. Labot	20	8	2	10	18:32	18
9. Globasnica	19	5	7	7	33:39	17
10. Galicija	19	7	3	9	31:42	17
11. Reichenfels	20	6	4	10	28:38	16
12. Šmihel	19	6	2	11	16:24	14
13. Sinča vas	20	5	3	12	26:46	13
14. Sele	20	1	5	14	19:47	7

TERMINI

NOGOMET

Sobota, 5. 5. 1990: Rapid Lienz – SAK (17), VSV/Beljak – Klopini (16.30), Dobrla vas – Liebenfels (17), Železna Kapla – Reichenfels (17).

Nedelja, 6. 5.: Pliberk – WAC (17), Šentjakob – Šmohor (17), Ruda – Žitara vas (17), Bilčovs – Žrelec (17), Sele – Šmihel (16.30).

Peter Wrolich zmaguje

Slovenski kolesar Peter Wrolich (na sliki levo), ki nastopa za ARBÖ RLM Shimano Beljak, se uveljavlja tudi v mladinskem razredu. Svoja najnovejša uspeha je namreč dosegel na kolesarskih dnevih z mednarodno udeležbo v Labotski dolini.

V nedeljo je bil na 54 km dolgi progi drugi za Simonom Sosom iz Pomurja, v ponedeljek pa je premagal vse tekmece, med njimi tudi močno ekipo Save Kranj na čelu z Urošem Kosmačem, seveda pa tudi svoje avstrijske tekmece.

Tako so prireditelji zdaj vedno zadovoljni, če na njihovih tekmah vozi tudi Peter Wrolich, saj dejansko sodi v avstrijski mladinski vrh.